Влада — Радам!

ГОЛОС УКРАЇНИ

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 190 (1190) ♦ Субота, 7 жовтня 1995 року ♦ Ціна договірна

Кажуть, субсидії нам допоможуть ... наздогнати інфляцію

Верховна Рада почала розгляд законопроекту "Про субсидії"

Рівень інфляції в Україні у вересні становив 14,2 %, повідомили агентству «Інтерфакс-Україна» в Міністерстві статистики України. Це найвищий рівень інфляції в Україні за останні півроку. У серпні рівень інфляції становив 4,6 %, в липні — 5,2 %, в червні — 4,8 % і тільки в січні та лютому він перевищував вересневий.

Різке зростання рівня інфляції обумовлено зростанням цін як на товари продовольчої (11,4 %), так і непродовольчої групи (8,4 %). Вартість платних послуг зросла на 24,6 %. Подорожчання платних послуг обумовлено головним чином підвищенням рівня оплати населенням житлово-комунальних витрат до 40 % від їх вартості з 1 вересня.

Всього за 9 місяців ціни в Україні зросли в 2,32 раза, в тому числі на продовольчі і непродовольчі товари в — 1,9 раза, платні послуги — в 5,2 раза.

Бути чи не бути — питання політики

Міністр закордонних справ України Геннадій Удовенко заявив, що для можливої участі України у миротворчих операціях під командуванням НАТО у колишній Югославії «потрібно прийняти політичне рішення».

Міністр закордонних справ і міністр оборони України Валерій Шмаров підготують пропозиції щодо цього питання для Президента України Леоніда Кучми.

«У бойових операціях ми участі не братимемо», — заявив Г. Удовенко. За його словами, українські миротворці «могли б бути задіяні у допоміжних операціях: доставка гуманітарної допомоги, здійснення інженерних робіт тощо».

Міністр зазначив, що реалізація плану альянсу — залучити до миротворчих операцій війська держав—нечленів НАТО — «перебуває поки що в стані переговорів». У даний момент, за його словами, «Україна має визначитися, чи готова вона до участі в таких операціях. Але й друга сторона має вирішити, чи готова вона до залучення України».

ОЛЕКСАНДР МОРОЗ: ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ТА ПОЛЬЩІ ПОТРІБНО УНІФІКУВАТИ

Триває візит в Україну парламентської делегації Республіки Польща на чолі з Маршалом Сейму РП Юзефом Зихом.

Відносини між нашими країнами стають дедалі тіснішими. Україна та Республіка Польща своїми діями доводять, що вони справді є стратегічними партнерами не на словах, а на ділі — така оцінка українсько-польських відносин пролунала з вуст Президента України Леоніда Кучми під час його зустрічі з парламентською делегацією Республіки Польща.

(Закінчення на 2-й стор.).

"Конякою ходи!"

Поет Маяковський казав про шахи: «Они — вождям полезней». Малося на увазі, що шахи «полезней» за всілякі інші народні ігри — в карти, в скакалку чи у квача.

Вожді наші любили сеанси масової гри: самі розставляли фігури, самі придумували задачу разом з відповіддю на неї, і — за роботу, товариші! Якщо хтось намагався підказати, мовляв, «Конякою ходи!», його швиденько ставили на місце, і все йшло нібито добре.

Але ось вождів відмінили, й гра стала справді масовою. Причому всі кинулися на одну дошку, але кожен зі своїми фігурами. Тепер все це іноді нагадує одночасно й гру в дурня, й квач, і скакалку й гру в наперсток на додачу.

Іноді влаштовуються показові виступи — як-от обговорення урядової програми народом, пресою і парламентом. Всі, хто ту програму читав і хто її не читав, дружно кричать: «Конякою ходи!»

(Закінчення на 9-й стор.).

Парламент підштовхнув торгівлю

Верховна Рада України ратифікувала міжурядову угоду з Литвою про вільну торгівлю. Укладення такої угоди, за словами першого заступника міністра зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі Віктора Гладуша, спричинене потребою у створенні умов для розвитку і диверсифікації торгових відносин між двома країнами, поглиблення економічного співробітництва в галузях, що становлять взаємний інтерес.

«Крокем руш!»

Несподіваним результатом завершився візит міністра оборони України Валерія Шмарова до Польщі. Сторони домовилися про формування змішаної україно-польської військової частини. Змішаний батальйон призначатиметься «для дій у рамках миротворчих операцій під егідою міжнародних організацій». Очевидно, скоро декотрим нашим військовикам доведеться вивчати команди й польською мовою, а жолнежам — українською.

Читайте у суботньому номері

У номер

У комісіях Верховної Ради України

Комісія з питань науки та народної освіти заслухала інформацію міністра освіти України Михайла Згуровського щодо початку навчального року. В основному позитивно оцінюючи діяльність міністерства, органів і установ освіти, народні депутати рекомендували невідкладно вжити додаткових заходів щодо створення необхідних умов педагогічним, учнівським і студентським колективам, розвитку мережі навчально- виховних закладів, недопущення їх закриття, доукомплектування педагогічними кадрами тощо.

На засіданні розглянуто також проект положення про Комісію з питань науки та народної освіти.

Прес-служба Верховної Ради України.

Хоча й осінь, «похолодання немає»

Міністри закордонних справ України Г.Удовенко і Росії А.Козирєв проведуть 13 листопада офіційні переговори у Москві. Домовленості про це було досягнуто під час їхньої зустрічі в Нью-Йорку, де вони брали участь у роботі 50-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН.

Геннадій Удовенко не вважає, що у відносинах між нашими державами «настало похолодання». За його словами, є низка ознак конструктивного діалогу двох зовнішньополітичних відомств. До їх числа Г.Удовенко відніс участь української делегації в роботі Наради міністрів закордонних справ держав СНД. Він також позитивно оцінив реакцію МЗС Росії на ноту, в якій Київ висловив занепокоєння розпочатою в Придністров'ї роботою з ліквідації застарілих боєприпасів, що може завдати екологічної шкоди прилеглим районам України.

На думку нашого міністра, складнощі в україно-російських відносинах «нагнітають у пресі, проте це не відповідає нашим намірам». Разом з тим Г.Удовенко зазначив, що Україна «безумовно враховує чинник підготовки до виборів у Росії».

Міністр закликав російську сторону «відмовитися від колишнього менталітету й визнати історичні реалії». «Росія має зрозуміти: Україна — незалежна держава, повернення до старого не може бути», — сказав він.

Нова премія літераторам

У Києві в Будинку літераторів відбулося нагородження перших лауреатів премії, засновниками якої стали Спілка письменників України та громадянин Австралії Аркадій Новицький. Авторитетне журі, очолюване поетом Петром Перебийносом, розглянуло близько тридцяти рукописів, що надійшли на конкурс. Таємним голосуванням було визначено переможців. Першої премії удостоєний відомий прозаїк Володимир Дрозд за роман «Злий дух і житіє», другої і третьої — молоді письменники киянин Юрій Олійник за повість «Біла ромашка» та тернопілець Петро Сорока за філософську повість «Сини сонця». Грошовий фонд нової премії, яку відтепер присуджуватимуть щорічно, становить відповідно 2000, 1000 і 500 доларів США.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

Постанова від 2 жовтня 1995 р. № 778 Київ

Про підвищення з 1 жовтня 1995 р. заробітної плати працівників бюджетних установ і організацій

На виконання розпорядження Президента України від 5 червня 1995 р. № 96 «Про соціальний захист населення у зв'язку з підвищенням цін і тарифів» Кабінет Міністрів України **постановляє:**

1. Підвищити з 1 жовтня 1995 р. на 22 відсотки діючі тарифні ставки і посадові оклади працівників:

бюджетних установ і організацій (крім тих категорій працівників, яким посадові оклади згідно з чинним законодавством збільшуються залежно від рівня середньої заробітної плати в промисловості або в народному господарстві, а також військовослужбовців та осіб рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ);

органів державної виконавчої влади, судової влади, прокуратури, митних органів, а також інших працівників, оплата праці яких здійснюється відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 21 січня 1993 р. № 35, крім працівників податкових інспекцій;

військовослужбовцям строкової служби.

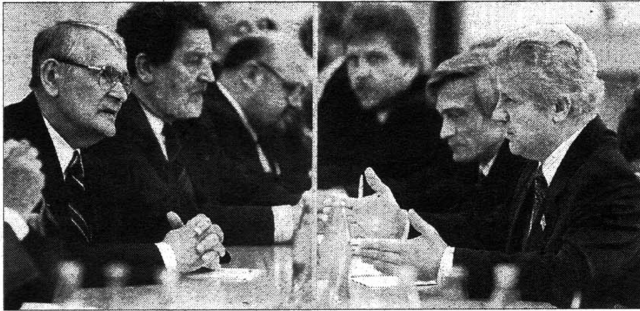
2. Додаткові видатки на підвищення заробітної плати працівників бюджетних установ і організацій здійснити за рахунок загальних асигнувань відповідних бюджетів.

3. Міністерствам, відомствам, урядові Автономної Республіки Крим, місцевим державним адміністраціям, виконкомам Рад внести у разі потреби зміни до контрактів з керівниками державних підприємств, установ і організацій у зв'язку з прийняттям цієї постанови.

Прем'єр-міністр України Є.МАРЧУК.
Міністр Кабінету Міністрів України В.ПУСТОВОЙТЕНКО.

Олександр МОРОЗ: Законодавства України та Польщі потрібно уніфікувати

(Початок на 1-й стор.).

Делегація Сейму Республіки Польща мала також бесіду в Кабінеті Міністрів нашої держави. Перший віце-прем'єр-міністр Павло Лазаренко ознайомив гостей з головними напрямами діяльності уряду. Ми, сказав він, сьогодні готуємося до того, щоб Верховна Рада України затвердила Програму дій уряду. Згідно з прийнятою Конституційною угодою між Президентом і Верховною Радою, уряд повинен запропонувати програму дій, а Верховна Рада, якщо погодиться з нею, повинна затвердити, пояснив він. Потрібно підібрати ключі, домовитись з кожною фракцією, з кожною групою. А їх у парламенті надзвичайно багато. Вчорашній день всі керівники уряду плідно працювали в парламенті.

Павло Лазаренко поінформував гостей також про економічну ситуацію в Україні, про зовнішньоекономічні напрями діяльності уряду. Тут, підкреслив він, Польща для України займає пріоритетне місце. Адже у зовнішньоторговельному обороті України Польща займає третє місце. Правда, в той же час у зовнішньоторговельному обороті Польщі Україна посідає тільки 12 місце. Отож, варто було б такий дисбаланс виправити.

Перший віце-прем'єр із задоволенням відзначив, що вже існує 600 спільних українсько-польських підприємств.

Делегацію прийняв і Голова Верховної Ради України Олександр Мороз. Вітаючи гостей, він підкреслив, що цим візитом започатковуються міжпарламентські зв'язки дещо в іншій ситуації. Вона викликана тим, що Україна нещодавно стала членом Ради Європи. А це зобов'язує українську сторону тепер виконувати колосальну за складністю роботу по розширенню і поглибленню зв'язків з парламентами інших країн, в тому числі Польщі. Співпраця парламентів наших двох країн вже має свою історію, але тепер їй потрібно надати нові імпульси і шукати нові форми.

Олександр Мороз наголосив на кількох головних напрямах таких зв'язків. Але для цього, сказав він, необхідно уніфікувати законодавство двох країн. Зрозуміло, не у всіх галузях, а саме в тих, де є спільні інтереси. Це, насамперед, стосується законодавства в таких сферах, як економіка, культура, охорона здоров'я, митні справи тощо. Тобто, все те, що «зав'язане» на співпраці України і Польщі.

Торкнувшись питання співробітництва у міжнародних організаціях, Голова Верховної Ради звернувся до Юзефа Зиха з проханням підтримати вступ України до Центральноєвропейської Ініціативи, яка нині набуває широкого авторитету.

Маршал Сейму відповів, що з його боку буде повна підтримка української ініціативи. Я особисто двома руками «за», сказав він, думаю, що й члени делегації також.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Парламентська хроніка

Нехай міркують, що ліпше: хабар нині чи пенсія на старість

У ЗВ'ЯЗКУ з прийняттям на вранішньому засіданні Закону «Про боротьбу з корупцією» треба було внести зміни і доповнення до деяких законодавчих актів. І доповнення неабиякі, від них багатьох державних чиновників може кинути у холодний піт.

Денне і вечірнє засідання 5 жовтня

Декотрі з цих доповнень доповідач — голова постійної Комісії з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією Григорій Омельченко для прикладу назвав. Статтю 37 Закону «Про державну службу» посилено ось таким положенням: «Державний службовець, звільнений з державної служби у зв'язку з засудженням за навмисний злочин, вчинений з використанням свого службового становища, або за вчинення корупційного діяння, позбавляється права на одержання пенсії, передбаченої цієї статтею»... Себто, перед тим, як красти чи брати хабара або ж «знюхуватися» з мафією, державний чиновник має поміркувати, чи варто на старості залишатися з мізерною пенсією...

Після кількаразових спроб голосування (давня хвороба — відсутність депутатів у сесійному залі) ці поправки і доповнення було прийнято. Закон набирає чинності з дня його опублікування. Відповідні зміни та доповнення було внесено і до Кримінально-процесуального та Цивільно-процесуального кодексів України, що сприятиме оперативному відшкодуванню витрат за участь у судовому процесі свідків, експертів, перекладачів, потерпілих, законних представників потерпілих.

Але коли виношувані так довго законопроекти про боротьбу з корупцією «пройшли» без особливих дебатів, то довкола ще одного вкрай важливого проекту — «Про особливості приватизації майна в агропромисловому комплексі» — суперечок велося доволі. Під час перших двох читань цього документа було внесено понад 60 пропозицій. Особливі дебати розгорілися щодо того, надавати чи ні недержавним сільгосппідприємствам 51 відсоток акцій переробних підприємств. Йдеться ж бо про контрольний пакет акцій, котрі можуть отримати під час приватизації молокозаводів, м'ясокомбінатів, елеваторів тощо, насамперед, голови колгоспів. Чи не вийде так, що ці голови, довівши, як кажуть, до ручки власні господарства, візьмуться таким чином за руки з переробниками сільгосппродукції і вже гибітимуть разом? Про це найнаполегливіше запитував народний депутат з Криму Анатолій Раханський і пропонував зробити так, як у Росії, де сільгосппереробники самі вирішують, кому скільки акцій має належати. Однак навіть шляхом поіменного голосування колеги його не підтримали.

Не менш серйозною була розмова і довкола участі у приватизації майна в агропромисловому комплексі сільських учителів, лікарів та інших представників соцкультсфери. Дещо їм із того майна, коли виходити з теоретичних міркувань і правових засад, може перепасти, а як буде на практиці, сьогодні сказати важко.

Після кількох спроб, розбавлених і пом'якшених виступом маршала сейму Польської Республіки пана Юзефа Зиха, народні депутати ратифікували угоду про вільну торгівлю між Україною і Литовською Республікою. Цього ж дня наш парламент прийняв постанову про поліпшення справ у паливно-енергетичному комплексі України.

Анатолій БЕНЬ.

Як захистити малозабезпечених?

Ранкове засідання 6 жовтня

Верховна Рада приступила до обговорення проекту закону про субсидії населенню для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг. З доповіддю виступив автор законопроекту Олексій Шеховцов. Народний депутат докладно зупинився на причинах, які спричинили появу цього проекту закону. Зокрема, він підкреслив, що в основу його лягли постанови уряду.

Проте співдоповідачі Юрій Буздуган, голова Комісії з питань соціальної політики і праці, і Микола Нощенко, заступник міністра соціального захисту, виступили проти прийняття законопроекту, вважаючи його малообгрунтованим.

Після відповідей на запитання доповідача і співдоповідачів депутати за скороченою схемою приступили до обговорення законопроекту.

Опоненти Олексія Шеховцова вважають: через те, що система дотацій для населення не працює, потрібно змінити систему правового поля, щоб насамперед захистити малозабезпечені верстви населення.

Володимир КОРОЛЮК.

Ганна РОМАНЦОВА, «Голос України»

ПАБЛІК-ТУР ПО КРАЇНІ ЕНЕРГЕТИКІВ

Великі люди

Ніколи не думала, що індустріальний пейзаж може так надихати. Не знаю, як уявляв первістка вітчизняної електроенергетики покійний автор ГОЕЛРО, але думаю, що він не був би розчарований.

В машинній залі, куди привели нашу делегацію, «посилену» представниками двох гілок влади, саме мили вікна. Якийсь чоловік з відром не без іронії поцікавився:

— Що це за делегація?

— Журналістів з Києва привезли.

— А-а, великі люди, значить!

Паблік-тур було присвячено «енергетичним, екологічним і культурним аспектам в житті регіонів» й організовано Центром «Енергетика й інформатика XXI сторіччя» за сприяння місцевих держадміністрацій й трьох міністерств — Мінекобезпеки, Міненергетики й Мінкультури. Стартувавши у Києві, «великі люди» десантувалися у Запоріжжі.

Висота — держплану, видимість — нормальна

Перед входом до машзалу Дніпрогесу височів барельєф Леніна з оптимістичною цитатою: «Бачу Росію електричною». Тепер не лише ясновидцям зрозуміло, що старе обладнання електростанції, яке прослужило тридцять (а подекуди й сорок) років, потребує модернізації.

Якраз 28 вересня, після 365 днів роздумів наш уряд підписав з Світовим банком угоду про надання кредиту (114 млн. доларів) для реконструкції електростанцій Дніпровського каскаду. Модернізація Дніпрогесу обійдеться у 30 млн. доларів, причому витрати доведеться покривати як із кредитних коштів, так і з власної кишені: фіфті-фіфті. Але за розрахунками енергетиків справа варта заходу — ККД електростанції збільшиться на 4 відсотки, а термін експлуатації устаткування продовжиться на 20 років. Є тут і аргументи на користь екології: проектне поліпшення моніторингу гребель зменшить ризик аварій.

Дотримуйтесь частоти!

Невипадково перший кредит енергетичній галузі Україна отримала саме під проект реабілітації ГЕС. Адже їхня надійна робота — необхідна умова хоч би якої структурної перебудови галузі, запорука нормального функціонування всієї енергосистеми.

Завдяки своїй мобільності гідроелектростанції в усьому світі служать для збереження балансу між виробництвом і споживанням енергії. Вони «покривають» ранкові й вечірні пікові навантаження, коли споживання електроенергії різко зростає чи різко падає. Отож і про Чорнобильську аварію тут, у Запоріжжі, дізналися першими, адже Дніпрогес тоді працював на повну котушку, заміщуючи потужності, що вийшли з експлуатації.

При зниженні «базової» частоти у мережі з 50 Герц до 49,2 відбувається автоматичне почергове вимикання споживачів, розвал енергосистеми. Зараз трапляється, що частота у мережі знижується до 49,28 Герц. І нічого тут не зробиш — роз'єднання з Росією здатне зменшити й цю різницю, тому ми змушені працювати в одній енергосистемі.

Розчаровані мандрівники

Як приказував один ОСВОДовець, утопленика потрібно рятувати. І кому як не місцевій владі першою бити на сполох? Запорізька область виробляє 20 відсотків усієї електроенергії в Україні. Тут розташовуються найбільші в Європі атомна й теплова станції. Через неплатежі й інші негаразди перехідного (невідомо куди) періоду станції не можуть працювати на повну потужність — бракує палива, не виконуються у повному обсязі ремонтні роботи, заміна обладнання, за безпеку платимо зниженням навантаження потужностей. На Запорізькій АЕС у роботі лише два енергоблоки. Справи на Запорізькій ДРЕС і зовсім погані.

Про проблеми галузі говорив під час зустрічі й перший заступник глави обладміністрації Володимир Пікінер. Через постійні неплатежі енергокомплекс України фактично кредитує споживача. Заборгованість споживачів за електроенергію ЗАЕС становить більш як 11 трильйонів карбованців. Причому спад виробництва у країні на енергоспоживання істотно не впливає.

Ми кажемо — економія, а що маємо на увазі?

Споживачу відомі два методи економії електроенергії: метод вивертання лампочок і метод їх удосконалення. Останній потребує витрат, причому витрат не з власної, а з якоїсь більш багатої кишені.

Адміністрація ЗАЕС й керівництво області запропонували урядові проект підтримки власного споживача. Йдеться про кредитування найбільших промислових підприємств регіону (під гарантії держадміністрацій) шляхом відпускання енергії за диферинс-контрактом (сьогодні — пільговий, поступово зростаючий тариф, завтра — тариф реальний). При цьому підприємства зобов'язують запроваджувати технології енергозбереження, змагатися за конкурентоспроможність власної продукції. На думку запоріжців, це і є реальна інвестиційна програма, під яку можна очікувати кредити.

Уряд поки що відмовчується й будує власні плани. Країна йде до енергоринку — вже створені енергогенеруючі і енергозбутові підприємства. Національний диспетчерський центр готується взяти на себе роль координатора й контролера. Але за діючого сьогодні «умовного» енергоринку атомники вбачають у НДЦ лише посередника-монополіста. До того ж, незрозуміло, що робитиме на ринку неплатоспроможна й недієва промисловість.

Шостий

6 жовтня на ЗАЕС здійснено фізичний пуск шостого енергоблоку, будівництво якого через мораторій на введення нових атомних блоків розтягнулося на 6 років. На час накладання заборони об'єкт був готовий на 80 %. А нині керівництво області заборонило своїм представникам підписувати акти держприйманння блока допоки не буде визначено джерела фінансування решти проекту — соціальної його частини. На ЗАЕС 6-й блок ніколи не зараховувався до розряду «заморожених», і, може, тому нам буде трохи тепліше цієї зими. А от про те, чи буде спокійніше...

Чого нам варто...

Із введенням 6-го енергоблока ще гостріше постане питання про нове сховище для відпрацьованого ядерного палива. Зараз ЗАЕС будує сухе сховище для ядерних відходів, у якому вже 1996 року буде поховано дослідну партію контейнерів. Там паливо буде надійно «законсервоване» на 50 років — за цей строк, можливо, в Україні з'являться власні технології переробки ядерних відходів (поки що доводиться користуватися послугами Росії). Цікаво, що грант, обіцяний під проект сховища урядом США — 6 млн. доларів — поки що втілився лише у 500 реальних тисяч.

Проте безпека атомних АЕС — поняття багатоскладове. Як стверджують фахівці, ця безпека залежить 50 на 50 від роботи устаткування й роботи персоналу. Щодо «заліза», замість норми — 50 млн. доларів на рік на його відновлення ЗАЕС спроможна витрачати не більш як 12 млн. Якщо ж говорити про людей...

Середній вік — 28, достаток теж середній

Місто Енергодар — це такий собі 60-тисячний Кувейт за 120 кілометрів від Запоріжжя. З сонячним Кувейтом місто споріднює спокуслива можливість місцевих мешканців користуватися електрикою в будь-який час доби (чого не можна сказати, до речі, про гарячу воду).

І хоча до соціального раю далеко, якесь принадне розкріпачення спостерігається у великих і малих подробицях — наприклад, у вбранні жінок. І ось ще красномовна статистика: торік у Енергодарі не скоєно жодного вбивства, зате крадіжок вистачало.

Практично все, чим славне місто Енергодар, було збудоване, посаджене й бруковане за рахунок атомників, отож міська мерія за великим рахунком тут не має ані комунальної власності, ані статусу верховної влади.

Але городяни, здається, від цього особливо не потерпають — ввели б тільки зменшені податки і розумні відрахування до обласного й республіканського бюджетів. А вже місто, де середній вік мешканців — 28 років, саме себе зможе годувати, забудовувати й забезпечувати.

Керівництво станції звернулося до уряду з власними міркуваннями з приводу надання таким енергетичним полісам особливого статусу. На думку генерального директора станції Володимира Бронникова, якщо ЗАЕС — потужне підприємство, яке спокійно працює за умов загальної кризи, то не заохочувати його колектив було б економічно нераціонально. Бронников нагадав мені стару пораду футболіста Пеле футболістові Яшину: щоб досягати успіху, команда має розвивати сильні сторони, а не працювати над слабкими.

Про сильні сторони і слабкі надії

Як відомо, некваліфікований персонал є першою загрозою для безпечної роботи атомних станцій. За часів постчорнобильських утисків з українських АЕС розбіглось більше половини фахівців. Навчання нових потребує щонайменше 10 років і приблизно 17 тисяч доларів.

Сам же Енергодар за задумом адміністрації АЕС й міської влади має стати зоною психологічного розвантаження працівників «атомки», а отже, чим більше «місцевих» соціальних благ, тим вища безпека станції.

Щодо благ матеріальних, то у місті диференціація простежується чітко: якщо біля ЗАЕС щоденно паркується величезна кількість приватних автомобілів, то біля теплової електростанції (Запорізької ДРЕС) зустрічаєш лише стоянку для велосипедів. Теплову енергетику в країні фактично покладено на лопатки, і це породжує постійну міграцію персоналу: з ДРЕС — на АЕС, де вдвічі вища зарплата (провідному фахівцеві призначено 40 млн. крб.), а вже звідти — до Росії. Плинність кадрів на ЗАЕС сьогодні становить приблизно 12 відсотків.

... А втім, на труби Запорізької АЕС слід подивитися і в іншому ракурсі, а саме — з другого боку Каховського водосховища. Цими рогами достатку щоденно, сидячи по кілька годин у сутінках, милуються мешканці іншого, не менш славного міста Марганця.

Роги достатку

Від Марганця до станції — 15 хвилин на моторному човні, але контраст разючий. Внаслідок так званих вимикань «віялом» місцевий гірничо-збагачувальний комбінат перетворився на нічне виробництво, хоча платить за електроенергію справно. «А в остальном, прекрасная маркиза», проблеми у Марганця ті ж самі. За винятком ще однієї — місцевий водозабір розташовано просто в санітарно-захисній зоні атомної електростанції. Якщо додати шкідливий вплив рудних розробок, які підвищують радіаційний фон, і викиди нікопольських комбінатів, і холеру з Каховського водосховища, картина виходить нерадісна.

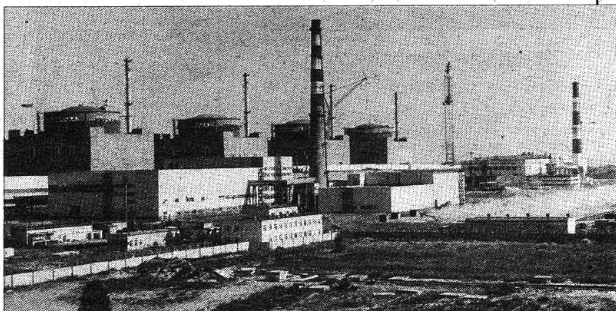
Антропогенний чинник

(ліричний фінал з оптимістичним акордом)

... Член-кор. Академії наук Валерій Новосад, який був у складі делегації, протягом усієї мандрівки журився з приводу засилля у степу чужоземних будяків:

— Ви уявляєте, звичайної ковили тут і вдень зі свічкою не знайдеш, зате амброзія почуває себе господинею!

Серед визначних речей останніх автокілометрів Миколаївщини ми побачили трактор, встановлений на п'єдесталі. Диво інженерної техніки було наразі обізване «пам'ятником невідомому меліораторові». А хлібороб-таки перестарався — 85 % чорноземів Таврії переорано, і це загубило місцеву флору. Проте стараннями окремих осіб, як ось головний маркшейдер міста Марганця Іван Барнаш, деінде ще збереглися клаптики справжнього таврійського степу. В цих заповідних балках — фрагментах виховного значення — як і раніше росте килим із м'якої степової ковили. На зло хронічним неплатежам і вредній американській колючці амброзії.

На фото: місто Енергодар; Запорізька АЕС.

Візит тижня

Анатолій БЕНЬ, «Голос України»

Звягільський запросив. А нас двічі просити не треба

У четвер група народних депутатів, створена Верховною Радою на прохання Звягільського для зустрічі з ним, вирушила в дорогу. Сказано було, що летять до Ізраїлю, а от де насправді відбудеться їхня зустріч із колегою по парламенту, який переховується на землі обітованій, сказати важко. Немає сумнівів, що Юхим Леонідович перестраховується, і в цьому разі «місце зустрічі змінити можна», навіть треба.

У своєму зверненні до Верховної Ради колишній глава українського уряду обіцяв «пригостити» групу колег-депутатів важливими документами (треба сподіватися, що сенсаційними!), котрі проливають світло на висунуті проти Звягільського звинувачення і взагалі на порядки у вищих ешелонах влади.

Члени групи народні депутати Степан Хмара та Іван Білас, з якими я зустрівся напередодні їхньої поїздки, були настроєні, як кажуть, по-бойовому і не приховували того, що заінтриговані зустріччю із Звягільським. А от чи прихопили валізи для «компри», не поцікавився.

Рубікон тижня

Сергій ВЛАД, журналіст

На заваді гривні тепер перший сніг

НАСТАВ місяць, протягом якого свого часу обіцяли ввести в обіг нові гроші.

Утім, Президент України, висловивши таке припущення, яке (я не обмовився) мас-медіа розцінили як обіцянку, трохи пізніше його сам і спростував. Ця обставина стала непоганим приводом для подальшого обговорення характеру, термінів проведення і значення грошової реформи. Діапазон думок і суджень фінансистів, аналітиків-спостерігачів і журналістів охоплював такі стримувальні чинники, як дефіцит платіжного балансу країни, зовнішній борг, спад виробництва, колосальні обсяги готівкової валюти, яка перебуває поза банківським контролем тощо. Безперечно, на рішення перенести терміни проведення грошової реформи в Україні ці чинники якоюсь мірою вплинули. Але тільки побіжно. Схоже, мав рацію той, хто стверджував, що реформа затримується, бо в державі ще немає де-факто координатора реформ. Справді, грошова реформа може бути приречено на провал, якщо з деяких принципових питань міністри не віднайдуть консенсусу з адміністрацією Президента України, а їхні обопільні проекти не підтримуватиме парламент. Хіба це не спостерігається тепер?

Цікаву думку висловив цього тижня голова правління Української міжбанківської валютної біржі Вадим Гетьман. На заваді гривні стоять чотири чинники: весна, літо, зима й осінь. Досвід показує, що інфляційні очікування в Україні дуже тісно пов'язані з порами року, а з огляду на те, що кругообіг природи катаклізмів не обіцяє, гривню слід впроваджувати не гаючи часу.

Обіцянка тижня

За зерном підуть розрахунки

За повідомленням «Інтерфаксу-Україна», уряд нашої країни до 10 жовтня виділить 16—17 трлн. карбованців для оплати за держконтрактом 0,9 млн. тонн зерна, переданих на зберігання державі.

Про це рішення, ухвалене напередодні на засіданні Ради регіонів, повідомив у вівторок у своєму виступі на Верховній Раді віце-прем'єр України з питань АПК Петро Саблук. За його словами, на сьогодні в Україні зібрано 35,5 млн. тонн зернових і зернобобових культур, без кукурудзи. У тому числі заготовлено за держконтрактом 5,5 млн. тонн, причому 4,6 млн. — вже оплачено.

Загалом, держава планувала закупити нинішнього року у сільгоспвиробників за держконтрактом 10 млн. тонн зерна.

У номер

● *Запоріжжя*

Як Богдан тридцять років на свою вулицю йшов

Сьогодні у Запоріжжі на розі вулиць Богдана Хмельницького та Леонова на початку Парку металургів буде встановлено пам'ятник видатному гетьману.

А йшов вилитий у міді Богдан на свою вулицю аж тридцять років.

Мало хто знає, що 1965 року в Запоріжжі було встановлено пам'ятник Хмельницькому (скульптор Федір Зайцев), на самісінькій Хортиці — на території профілакторію алюмінієвого комбінату. Встановлено і... забуто.

Та не забули про нього в обласному відділенні Товариства охорони пам'яток історії та культури.Як свідчить його голова Михайло Сидоренко, пам'ятник так заріс бур'яном, що його ледве знайшли. У досить непривабливому вигляді: чоботи гетьмана ще червоніють, а от шаровари вже зеленню взялися, жупан — взагалі незрозумілого кольору. На щастя, сам пам'ятник зберігся дуже добре. Його було демонтовано і реставровано.

● *Донецьк*

Радам загрожують міни?

Близько 10-ї години ранку по телефону 02 подзвонив невідомий, який повідомив, що будинок Донецької обласної Ради народних депутатів заміновано.

Працівників Ради та всіх відвідувачів було терміново евакуйовано із багатоповерхового будинку. У цій роботі брали участь співробітники міліції, СБУ, сапери. Міну так і не знайшли. Ведеться розшук "дзвонаря". Зауважимо, що подібні дзвінки вже лунали в деяких місцевих Радах народних депутатів Донеччини.

Попередження тижня

Сергій ВУСАТИЙ, журналіст

Трусили хлопці грушу

НЕЗАЛЕЖНА профспілка гірників Донбасу виконала свою "обіцянку, провівши 2 жовтня одноденний попереджувальний страйк.

У такий спосіб гірники висловили своє ставлення до виконання умов протоколу між урядом і представниками шахтарських колективів від 29 травня цього року. Йшлося про наболіле: своєчасну сплату заробітної плати, надання державної дотації для поповнення обігових коштів і реанімації шахтного фонду, тощо. Власне, про це йшлося рік і два тому. Різниця в тому, що з кожним разом протести шахтарів стають дедалі непередбачливіші, як для спостерігачів,так і для самих сценаристів подібних акцій. Про це свідчить, зокрема, суперечлива інформація про перебіг подій 2 жовтня. Скористаюсь статистикою голови виконавчого бюро незалежних профспілок Донбасу Миколи Волинки: 183 шахти Донецької, Луганської, Дніпропетровської і навіть Кіровоградської областей не працювали зовсім, 43 працювали, але не відвантажували вугілля, а працювали «на-гора» тільки 14. В Горлівці дійшло до голодування, в об'єднанні «Первомайськвугілля» — до сутички з правоохоронними органами.

На багатотисячному мітингу в Донецьку страйкарі висували суто економічні вимоги, знехтувавши намір деяких комуністів спрямувати перебіг подій в політичне русло. Цікаво: аргументували тим, що комуністи в парламенті заблокували проект бюджету, який передбачав дотаційну підтримку вугільної промисловості. А, як на мене, вони зробили того дня комплімент. Оскільки страйкарі й до сьогодні обстоюють боротьбу не з причинами, а з наслідками кризового стану своєї галузі. Називають неподобством, коли одержують зарплату невчасно, водночас маючи репутацію найневиправнішого боржника перед державою. Кредиторська заборгованість галузі становить 184 трильйони карбованців, дебіторська — 113 трильйонів карбованців. За словами віце-прем'єр-міністра України Василя Євтухова, держава вступає в зиму, відстаючи з вуглевидобутку на майже 12 мільйонів тонн. Протестують проти закупівлі вугілля за кордоном (Міненерго має закупити близько 9 мільйонів тонн), тоді як їхнє вугілля не вдовольняє споживачів чи то ціною, чи то якістю. Обурюються соціально-економічним станом шахтарських селищ, не помічаючи біля себе десятків тисяч утриманців. Зрептою, трусять уряд, мов грушу, на якій ще не визріли плоди, втім, як трусили й колишні уряди. А віце-прем'єр-міністр з питань паливно-енергетичного комплексу Василь Євтухов на трибуні Верховної Ради вже нагадує садівника, який пов'язує неврожай селекцією мічуринських часів: мовляв, відтоді, як основні фонди шахтарських об'єднань почали відновлюватись за рахунок амортвідрахувань, вони почали стрімко хиріти — і ось вже три з чотирьох працюючих шахт не реконструювали більше 20 років...

Усе так: і вугільна галузь одна з найстаріших і найвідсталіших, і вугілля залягає на глибині бозна-якій, і структура управління галуззю потребує досконалості. Та тільки хіба це секрет?! Про це говорили селекціонери Йоффе і Звягільський, так само обіцяючи місто-сад. А про їхні обіцянки вряди-годи їм нагадували попереджувальними страйками на кшталт нинішнього. Сьогодні селекціонери пропонують перейти до ринкових методів ціноутворення з допомогою енергобіржі. Поживемо — побачимо шахтарських брокерів?!

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Нерв тижня

У ПРОЕКТІ ДЕРЖАВНОЇ ПРОГРАМИ ПРИВАТИЗАЦІЇ впершe передбачається ввести окремий розділ про приватизацію майна в зоні ЧАЕС. Ряд об'єктів, наприклад об'єкти незавершеного будівництва, будуть передані у власність за символічну ціну.

У ПРОЕКТІ, ПОДАНОМУ ВЕРХОВНІЙ РАДІ УКРАЇНИ на розгляд, передбачено завершити утворення стратегічного угруповання в складі Сухопутних військ, Військ повітряної оборони і Військово-Морських Сил загальною чисельністю 350 тисяч чоловік, здатного забезпечити захист суверенітету й територіальної цілісності держави. Зараз чисельність українських Збройних Сил ненабагато перевищує 400 тисяч чоловік.

ЧОРНОМОРСЬКИЙ ФЛОТ ЗАБОРГУВАВ СЕВАСТОПОЛЮ 154 млрд крб. за комунальні послуги і 600 млрд крб. за електроенергію. Про це заявив у виступі по місцевому телебаченню голова міськради Віктор Семенов.

Спогад тижня

Анка ФЕЛЬДГУЗЕН, референт посольства ФРН в Україні з питань преси

Я ПЛАКАЛА РАЗОМ З УСІМА

ТРЕТЬОГО жовтня виповнилося п'ять років возз'єднання Німеччини. Але початок було покладено набагато раніше. Протягом 1989 року в колишній НДР відбувалися регулярні демонстрації, учасники яких вимагали припинення комуністичного панування і возз'єднання із Західною Німеччиною.

Влітку 1989 року посольства Федеративної Республіки Німеччини у Празі та Будапешті заповнилися тисячами біженців з НДР. Тоді Угорщина зробила перший крок і дозволила їм виїхати до ФРН. Трохи згодом саме ця країна відкрила кордон до Австрії. Процес завершився падінням Берлінської стіни 9 листопада 1989 року, і мешканці східного Берліна змогли знову потрапити до західної частини міста, не ризикуючи життям.

Добре пам'ятаю цей день. Тоді я жила у Франції, де закінчувала університет. Увечері, як завжди, дивилася теленовини. Коли з'явилися кадри про Берлін, що показували торжествуючих людей з кайлами на величезній стіні, то я не повірила власним очам, бо молоді німці мого покоління, народженні вже після спорудження стіни (1961 року), не могли уявити собі життя без цього муру. Я плакала разом з усіма...

Події розвивалися майже блискавично: і вже в березні 1990 року в НДР відбулися перші з часу закінчення війни вільні вибори, а 1 липня почав діяти валютно-економічний союз між обома німецькими державами і водночас Федеративна Республіка та НДР вели переговори з колишніми союзниками у другій світовій війні за формулою 2+4 щодо майбутнього політичного статусу возз'єднаної Німеччини.

3 жовтня 1990 року, у день набуття чинності договору про возз'єднання, закінчився офіційний об'єднувальний процес, але робота, власне, лише починалася. Протягом останніх п'яти років Німеччина інвестувала багато мільярдів марок у нові федеральні землі Мекленбург-Передню Померанію, Бранденбург, Тюрингію, Саксонію і Саксонію-Ангальт, проте і в економічній сфері, і в свідомості людей ще має відбутися багато змін, щоб зі Східної та Західної Німеччини утворилася одна держава, а зі східних та західних німців постав один народ...

Чутка тижня

Христофор ГРУША,

незалежний оглядач

Нікого в Парижі, усі тут

В Україну прибув якийсь багатий грек (ім'я його, на жаль, поки що уточнити не вдалося) й узявся до роботи над фільмом за участю французької кінозірки Марини Владі. Фільм цей вже почали знімати в Одесі, а значна частина епізодів зніматиметься у Києві, на Троєщині, яка чомусь вважається культурною окраїною світу.

Тим часом стало відомо, що зірка українського театру Ада Роговцева не перейшла до київського Театру драми і комедії на Лівому березі, хоч про це ціле літо й говорила навколотеатральна публіка, як про доконаний факт. Ні, Ада Миколаївна залишилась вірною Театрові на Подолі й навіть почала на його сцені роботу над виставою «Щасливі дні» за п'єсою С. Беккета. П'єсу ставить режисер Олег Ліпцин, про якого теж, між іншим, ходили уперті чутки, що він назавжди осів у Парижі.

Президент повернувся до кабінету, «кривдник» відлетів

Переворот тижня

Успішно для усунутого президента Коморських островів закінчився сімнадцятий за останні 20 років державний переворот. У результаті операції під кодовою назвою «Азалія», проведеної французьким легіоном для припинення перевороту, президента звільнено, а головний винуватець Боб Денар і його підручні здалися. Самого «дикого гусака» Денара доставлено на французькому військовому літаку на острів Реюньон, звідки його відправлять до Франції, де на певне він стане перед судом.

Вчора, виконавши свій обов'язок перед колишньою колонією, Франція розпочала поступове виведення звідси свого військового контингенту.

Ярмарок тижня

Михайло ВАСИЛАШКО, «Голос України»

Якщо ми сміємось і танцюємо — не все так погано

Більш як тиждень дошкуляли хмельничанам то дощ, то їдка холодна мжичка. Та в неділю хмари розступилися, й бабине літо усміхнулося блакиттю. Поплили над Поділлям звуки сурм і церковних дзвонів. Славута й Кам'янець- Подільський святкували День міста, Синява приймала гостей з усієї України на свято Козацької слави, а до обласного центру з'їхалися більш як три тисячі дітей з 39 професійно-навчальних виховних закладів області на традиційну осінню виставку-ярмарок власної продукції.

Чого тут тільки не було! Серед учасників ярмарку — Балинська агрофірма-училище, яку очолює депутат обласної Ради Антон Бугерко. Цей навчальний заклад має високий престиж і не тільки завдяки грунтовним знанням випускників, а й новаціям. З ініціативи Антона Антоновича тут вперше серед таких навчальних закладів Поділля взялися за малу переробку сільськогосподарської продукції. Агрофірма-училище випускає м'ясні, молочні й овочеві консерви. Тут працюють ковбасний цех, теплиці, пекарня, олійня... Їхню продукцію знають далеко за межами України. І для Балина робиться багато: тут прокладають дороги, ведуть газифікацію і телефонізацію, споруджують житло й соціально-культурні об'єкти.

Приклад Бугерка запозичило і 37-е Дзеленецьке училище. А які гарні вироби з дерева привезло Хмельницьке училище № 101! Сьогодні воно не встигає виконувати замовлення комерційних і господарських структур для облаштування офісів, службових кабінетів.

Відвідувачі виставки гідно поціновували майстерність вихованців профтехучилищ області в пошитті одягу, різьбярстві, виробництві килимів, різноманітних декорацій та товарів широкого вжитку. А Старокостянтинівське училище № 1, наприклад, сконструювало навіть автопричіп і тепер взялося за його серійне виробництво.

На трьох майданчиках міста, крім виставки-розпродажу товарів, співали й танцювали самодіяльні ансамблі навчальних закладів, грали духові оркестри, відбувалися спортивні змагання, різноманітні забави.

Одне слово, Поділля співало, танцювало, веселилось. А якщо ми співаємо й радіємо — то є всі підстави вважати, що не так все погано в Україні.

Хмельницький.

Розваги тижня

Юліана ШЕВЧУК, «Голос України»

Хто виграє?

Спершу запросили на дискотеку з вражаючими ефектами, а згодом — поплавати у невеликому басейні, попиваючи з трубочки вишуканий коктейль, що підпливав на надувному підносі. Невдовзі дізналася, що театр вочевидь можна влаштувати у себе вдома. Досить лише натиснути кнопку — і опинишся в колі героїв улюбленого фільму чи серіалу, цілковитий ефект присутності.

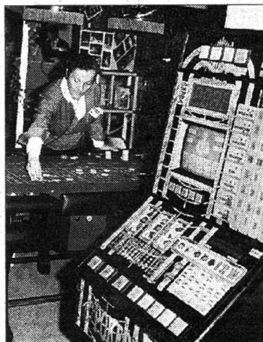

Це, щоправда, можна було побачити на виставці «Індустрія розваг-95».

Розваги й відпочинок у всьому світі вже давно набрали розмаху величезної індустрії. Це і значні прибутки державі нарівні з туризмом, і тисячі робочих місць, і, звичайно, задоволення людям. Побутує думка: повноцінний відпочинок впливає на ставлення людини до роботи. Пізнавши хороший відпочинок, прагнутимеш краще працювати й більше заробляти. Про вакуум розваг у нашій країні годі й казати. З одного боку — одноманітність видовищ і місць відпочинку, а з другого — не завжди високий, а подеколи й сумнівний, рівень, зате завжди високі ціни в нових клубах, дискотеках, однорідність їхніх відвідувачів /за наповненістю гаманця/.

Новинки в сцені, звукові, освітленні, інтер'єрі, дизайні, сервісі, від яких аж голова йде обертом, представляли понад 50 фірм з України, Росії, Латвії, Німеччини, Польщі. Поки що Україна не може похвалитися таким розмахом в індустрії розваг, престижними закладами вищого розряду, як, скажімо, західні країни, а Київ — стати в один ряд з європейськими столицями. Хоча вже сьогодні ємкість потенційного ринку розваг у Києві становить від 13,5 до 170 мільйонів доларів на рік.

«Нічний клуб — це не «погано», це місце відпочинку для кожної людини від 20 до 70 років», — переконує директор київського клубу «Голлівуд» Тавквор Баронян. Він висловлює ще одну цікаву думку: «Майже щотижня зірки російської і західної естради дають концерти в клубах Києва. Настав час вчити своїх зірок, а не годувати чужих». Сьогодні на українському ринку немає організації, яка серйозно займалася б шоу-бізнесом. Звідси — або низькопробні виступи, або непомірно високі ціни на квитки концертів у клубах «зальотних» зірок.

На думку організаторів виставки, ситуацію може змінити здорова конкуренція у сфері індустрії розваг. Ознайомлення з новинками можливостей для відпочинку, а отже і впровадження їх на українському ринку, має спричинити вищий рівень пропонованого нам. І вочевидь виграємо ми.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Ольга ВАУЛІНА, «Голос України»

У Європі не люблять товстунів

Щедроти тижня

Інструкція — велика річ. Навіть на таку інтимну справу, як задоволення фізіологічних потреб (маємо на увазі харчування громадян) є нормативні акти. Індивідууму навіть не треба напружувати фантазію і мозкові звивини на предмет того, що й скільки йому потрібно з'їсти. Це за нього вирішили на державному рівні.

Норми споживання харчових продуктів, промислових товарів і відповідник послуг визначено в Законі України «Про мінімальний споживчий бюджет», ухваленому в липні 1991 року. Згідно з цим документом українському громадянинові для нормального, без надмірностей, життя належить мати кілька «кошиків», вміст яких — харчові продукти, одяг, взуття, білизна, предмети гігієни, меблі, посуд, культтовари. Окремо передбачено витрати на житло, побутові послуги й культмасові заходи і навіть на ведення особистого підсобного господарства. Ідея таких наборів була непогана, але не витримала перевірки часом. Офіційний розмір мінімального споживчого бюджету не переглядали з грудня 1993 року. У позаторішніх цінах він становив 197 тисяч карбованців.

Кабінет міністрів зобов'язався розробляти споживчий бюджет на душу населення і подавати його разом з проектом чергового держбюджету. Проте ще два роки тому виконавча влада вирішила, що балувати обивателів таким «багатим» асортиментом товарів і послуг — непозволенна розкіш. Вирішили так: народу можна ходити у латаних шкарпетках, не митися, жити у темряві й порожнечі, але їсти треба. Отож тимчасово (до кращих часів) забули поняття споживчого бюджету, замінивши його мінімальним продовольчим кошиком. А потім стали підганяти норми продуктів під суму, яку дано людині зверху (встановлена КМ), щоби вона не вмерла з голоду. На 1 серпня цього року місячна вартість продуктового кошика становила 2975 тисяч карбованців.

До нашого кошика щедрою рукою уряду покладено 21,5 кг м'яса, 180 кг молока і молочних продуктів, 180 яєць, 1,5 кг риби, 135 кг картоплі, 110 кг хліба, 7 кг олії, 21 кг цукру... (річні норми). Одне слово, можна влаштувати грандіозну гулянку і наїстися досхочу. Але — один раз на рік. Коли виникне нескромне бажання харчуватися щодня, то у вашому меню — 2 грами риби, одна картоплина, півпиткова крапля олії і окраєць хліба — Буратіно й той їв ситніше.

За такого харчування у скорому світлому майбутньому українці стануть найстрункішою нацією. Втім, коли вірити віце-прем'єр-міністрові України Романові Шпеку, наш народ ще непогано живе, інакше нас не прийняли б до Ради Європи. Тож сушіть сухарі — у Європі не люблять товстунів.

«Розборки» тижня

Кому — «Дюльбер», а кому — «Форос»

На сесії Верховної Ради Криму депутати розглянули питання про визначення принципу розмежування власності санаторно-курортних установ між Україною і Кримом. Віце-прем'єр уряду Автономної Республіки Крим Андрій Сенченко повідомив, що переговори з цього питання проведено на різних рівнях між Кримом і Україною, і «вдалося виробити спільну позицію». Тому уряд автономії пропонує депутатам схвалити поданий їм проект постанови про розмежування майна між загальнодержавною власністю і власністю Автономної Республіки Крим. Депутати в принципі погодилися із запропонованим проектом, і його ухвалили в цілому (з 98 депутатів «за» голосували 54). В результаті до загальнодержавної власності України відійшли 82 здравниці, до власності Криму — 48.

Підтверджується перебування у віданні Управління справами Верховної Ради України санаторіїв «Дюльбер», «Морський прибій», «Нижня Ореанда», в управлінні Кабінету міністрів України — санаторіїв «Дніпро» і «Чорноморський» тощо.

До власності Автономної Республіки Крим відійшли, зокрема, елітарні здравниці Ялти — санаторії «Ай-Даніль», «Росія», «Форос», «Південний», військові санаторії Алушти, Судака, Ялти; відтепер виключно Крим буде розпоряджатися міжнародним дитячим центром «Артек».

Чи правомірне таке рішення? Питання вирішено не остаточно і потребує додаткового вивчення і розгляду, як заявляють правознавці, адже поділ державного майна — компетенція найвищих владних структур України.

Оксана ТЕЛЕНЧІ, «Голос України»

ЧИ ПРИЙДЕ АПОСТОЛ СЛОВА В... ПОСТОЛАХ?

Форум тижня

У СВІТЛІ студентські часи, коли навіть на скромну стипендію можна було придбати книжки, мої однокурсники жартували з продавцями книгарень: «Чи не надійшла у продаж книга новел, приміром, Оксани Теленчі?» — кожний називав своє прізвище. Молоденькі продавщиці озирали полиці і казали: «Немає, але ви заходьте, скоро буде».

Боюсь, що у нинішніх книгарнях, такий «гумор» не пройшов би. У кожному разі Роман Іваничук, письменник, котрому ніколи не бракувало популярності, кинув у розмові зі мною докір на адресу книгарень: його книга «Благослови, душе моя, Господа» здобула успіх. Про неї питають читачі, а от книгарні не замовляють. Мовляв, потерпають, що не розійдеться...

Проблеми культури і комерції, духовних запитів і коштів збилися в один клубок, і нині лише великі оптимісти шукають рятівну ниточку. Втім, оптимістів, як показав форум, не так уже й мало — Національний музей у Львові ледь вміщав учасників, а читачі випрошували книги задово до офіційного розпродажу, що проводився на четвертий день. Головним оптимістом називали в кулуарах Олександру Коваль, голову оргкомітету форуму, директора видавничої спілки «Просвіта». Завдяки її енергії у Львові заініційовано форум видавців, який тут проводитимуть щорічно. Нинішня «Просвіта» володіє виключними правами на публікацію творів Василя Стуса, всієї його рукописної спадщини. Уже побачили світ том 1-й у двох книгах і том 4-й.

Одним із найпопулярніших і найдоступніших за цінами був експозиційний павільйон державного видавництва дитячої літератури «Веселка», яке завдало на себе найбільший тягар щодо вдовлення духовних запитів дітей і юнацтва. Нещодавно у «Веселки» з'явився конкурент на ринку — приватне видавництво «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА». Його книги, без сумніву, чудові. Їх і в руках приємно потримати, і читати, але... За півтора мільйона карбованців я придбала десять книг від «Веселки» для своєї доні-першокласниці, а біля полиць «А-БА-БА-ГА- ЛА-МА-ГИ», видавництва, що було відзначене на форумі за високоякісну продукцію, ми лише позітхали разом.

Тема ціни і цінності української книги стала стрижневою у дискусії «Проблеми видання книг сучасних українських авторів».

Погодившись із Романом Іваничуком щодо меценатства, поетеса Оксана Забужко вважала за потрібне вщент розвіяти ілюзії щодо майбутньої долі української книги і щодо уявлень про письменників як духовних пастирів. Бо вони всього-навсього професіонали мовлення, які задовольняють певний спектр естетично- інтелектуальних потреб. Бідне суспільство не може мати доброї літератури. Поет може творити навіть у в'язниці, а от для прозаїка потрібна «ясна поляна» і щоб хтось подавав сніданок.

— Ніколи в історії не було великої літератури, яку б творили «личаківці».

Вочевидь, «личаківцям» стало соромно за власну бідність й ніхто не посперечався з Оксаною Забужко навіть тоді, коли вона зачепила своїми «вердиктами» святі імена.

На щастя, навіть у наш бідний час далебі не все і не завжди вирішують гроші. Директор видавничо-виробничого підприємства «ДАР», заснованого Спілкою письменників Криму, Юрій Іванченко нарікав на дефіцит якісних текстів, а кошти й добра поліграфічна база є. На торішньому форумі він висловив побажання видати 25 аркушів фантастично-міфологічної літератури. Але впродовж року йому вдалося назбирати лише 14 аркушів трьох авторів.

Чи не тому, що світло у «ясних полянах» було тьмяне, а сніданки були несмачні?..

Львів.

Сергій ГОЛОВАТИЙ: «Революції не буде. Але за право ми поборемося»

26 ВЕРЕСНЯ *Україну рекомендували до Ради Європи. Цього ж дня Президент Леонід Кучма підписав Указ про призначення Сергія Головатого на посаду міністра юстиції. Недоброзичливці нового міністра, очевидно, коментуватимуть цей збіг по-своєму, люди, обізнані з діяльністю правника Головатого, вбачають у цьому своєрідний символ: верховенство Права, яке обстоює Сергій Головатий, таки стане неодмінним атрибутом держави — учасниці Європейської спільноти. Очевидці розповідають, що новопризначеного міністра почали вітати ще в Страсбурзі і члени української делегації, що брали участь у сесії Парламентської Асамблеї, і зарубіжні партнери, котрі близько познайомилися з українським правником під час підготовчого процесу входження України до Ради Європи: Сергій Головатий дев'ять місяців працював у юридичному комітеті. Щойно повернувшись до Києва, кілька годин тому приземлився його літак, міністр юстиції погодився відповісти на запитання оглядача "Голосу України" Людмили Коханець.*

— Пане Головатий, вітаю вас. До речі, як самі вважаєте, вас є з чим вітати? Для чого вам посада міністра? Для гонору? Його швидко зженуть. Для справи? Все одно в нинішніх умовах щось зробити важко. Не ризикуєте — за міністерський портфель можна заплатити політичним іміджем?

— Дякую і чудово розумію, що вітати особливо немає з чим. Я цілком тверезо дивлюся на ситуацію. Справді, я багато чим ризикую: іміджем, певним рівнем — я не відчував себе ущемленим в кар'єрі, будучи народним депутатом, президентом Правничої фундації, Асоціації українських правників... Одне слово, я мав цікаву надійну роботу. А тепер... можливо, через півроку мене усунуть з посади міністра...

— І все-таки ризикуєте?

— Ризикую сказати слова, які ви можете сприйняти за банальну пишномовність, але вони щирі. Я дав згоду на цю посаду, виходячи лише з одного — Україні потрібно робити активніші кроки в бік верховенства Права. У цьому напрямі ми дуже відстали. І не тому, що був поганий попередній міністр (боронь Боже, я не маю намірів його критикувати), власне, навіть не в самому міністерстві справа. Все багато глибше і серйозніше, ніж просто недоліки в роботі відомства. Ви знаєте, що я працював у комітеті з юридичних питань і прав людини РЄ. Це дуже специфічний комітет, юристи, які там зібралися, мали і мають серйозні претензії до України: практично, вони єдині чинили опір входженню нашої держави до Ради Європи. Чому? Саме через відсталість правових реформ: у нас немає головного — Конституції (тільки завдяки Конституційному договорові вдалося розв'язати цю проблему), немає жодного нового кодексу, що відповідали б міжнародним юридичним стандартам, нереформовані прокуратура, судова система. Конституційного суду немає, паралельно існує дві структури — Верховний і Вищий арбітражний суди. Не забезпечено незалежність судочинства, самого суду. Матеріальна база судів у найжахливішому стані. Наша юридична інфраструктура наче з кам'яної доби. Немає єдиної професійної організації юристів, єдиної національної адвокатської асоціації, кодексу честі юриста. Немає... Втім, «немає» можна перелічувати ще довго. Кажуть, що навіть у самому міністерстві немає єдиної комп'ютеризованої інформаційної бази.

— Підсиплю солі на рану. У Міністерстві юстиції немає не лише інформаційної бази, а й самі приміщення, м'яко кажучи, не Зимовий палац. Принаймні, не Правнича фундація.

— Я знаю. Можна спіткнутися об цинкові відра — їх розставляють в дощову погоду, бо протікає дах. Прикро, що частину часу доведеться витрачати на такі господарські речі, на які міністр не повинен гаяти і хвилини.

— Вам справді не позаздриш: правові реформи і проблема цинкових відер... Хоч би вони не протікали — все-таки осінь. Але, очевидно, дірявий дах буде не єдиним вашим клопотом. Які тактичні й стратегічні плани ви накреслили перед собою, погоджуючись на посаду міністра? До речі, коли і хто вам її запропонував?

— 20 липня, за кілька годин до відльоту літака — я на досить тривалий час від'їздив з України — одержав телефонне запрошення від пана Марчука на зустріч. Кажу, що неголений, напівроздягнений, збираю валізу. «Нічого, — відповів Євген Кирилович,— можеш приїхати неголений, потрібно п'ять хвилин для розмови». Я, звичайно, все відклав, поїхав. Прем'єр-міністр і зробив цю пропозицію, котра мене дуже здивувала: я не будував жодних планів з прицілом на міністерське крісло. «Саме тому й пропонуємо. Знаю, що не планував, але й знаю, що будеш працювати». А вже через півгодини мене викликав Президент: «Ну що, розмова відбулася?» — «Відбулася». — «Давай працюй. Будемо працювати». Ось і все. Я нікуди не бігав, не розпихав собі ліктями шлях до міністерського крісла, нікого не підсиджував. Гадаю, це може підтвердити і мій попередник Василь Онопенко.

Тепер про плани, якщо мені вдасться за рік домогтися, щоб Міністерство юстиції було активне у виробленні і здійсненні державної правової політики, чого не було до сьогодні, повторюю, якщо мені вдасться лише це, я вже буду собою задоволений. Якщо мені вдасться активізувати діяльність міністерства до такого рівня, щоб воно стало провідником у виконанні зобов'язань, котрі взяла на себе Україна у зв'язку зі вступом до Ради Європи, це вже буде успіх. Коли європейці приїжджатимуть сюди і бачитимуть, на якому місці в державі Міністерство юстиції, яку роль воно відіграє, які його функції, як високо взагалі шанується право, юридична професія, вони за цим робитимуть висновки про цивілізованість нашого суспільства. Розумієте, для країн традиційної демократії — це візитна картка держави.

— А які, власне, функції Міністерства юстиції? Сьогодні більшість громадян знають ваше відомство лише як орган реєстрації, такий собі «ЗАГС», що узаконює ще один варіант шлюбу — тільки не між чоловіком і жінкою, а між державою і асоціацією громадян.

— Між іншим, ЗАГС також перебуває в системі Мін'юсту. Звичайно, реєстрація громадських об'єднань — далеко не єдина функція відомства. Міністерство юстиції — передусім провідник законодавчого процесу, державної правової політики. Саме це відомство має працювати над створенням єдиної судової системи як незалежної гілки влади, домогтися, щоб громадяни України за потреби знайшли захист у суді. Я назвав би це основною функцією міністерства. Відповідно, підготовка висококпрофесійних юридичних кадрів — адже це також проблема з проблем. (Досі ми готували абстрактних спеціалістів з права, правознавців. Але нині з розвитком нових економічних законів постає зовсім інший характер суспільних відносин, і це покладає на юристів цілком нові функції). Одне слово, функціонування правової держави, юридичної професії, створення системи захисту прав людини — все це поле діяльності Мін'юсту.

— Ви добиратимете собі команду, почнете з реорганізації міністерства?

— Я повинен вивчити ситуацію, діяльність структур на місцях. На це піде бодай три місяці. Одразу жодних реорганізацій, жодних різких кроків, розстановки «своїх» не робитиму. Революції не буде.

— Вам у спадок дісталася ще одна проблема, об яку легше спіткнутися, ніж об розставлені в Міністерстві відра. Це ситуація довкола УНА. Як ви розв'язуватимете цей вузол?

— Переконаний, Міністерство юстиції має виконувати функції Міністерства юстиції, а не судового органу. Адміністративний орган не може позбавляти громадян прав — конституційних або передбачених міжнародними документами, стороною яких є Україна. Щодо УНА, Мін'юст потрапив у досить делікатну ситуацію. За нашим законодавством справи про позбавлення права на реєстрацію чи заборону громадського об'єднання має вирішувати Конституційний суд. Його не маємо. Але ж на цьому життя не закінчується. Якщо, скажімо, законодавці припустилися помилки або є прогалина в регулюванні якогось питання, це не означає, що його можна розв'язати адміністративним шляхом. Я гадаю, що за таких умов рішення має приймати тільки суд.

Цей вузол треба розв'язувати, виходячи з пріоритетних принципів прав людини. Тоді ми можемо говорити про розбудову справді правової держави. В даній ситуації права людей на об'єднання мають бути гарантовані, доки в судовому порядку не буде доведено, що їхня діяльність суперечить Конституції, законодавству, міжнародним нормам, в яких Україна бере участь. Я виходитиму тільки з цього принципу. Можливо, навіть вдасться з цієї проблеми провести публічний «круглий стіл» із залученням самої партії, компетентних правників, щоб фахівці врешті-решт з'ясували, чого тут більше: політики чи права, нюансів суто юридичних чи політичних перекосів. Однозначно, я в цій ситуації на боці права.

— Що чекає на ваше депутатство?

— Поки що я не збираюся складати свої депутатські обов'язки. Виходитиму з конкретної ситуації, що склалася на сьогодні: відсутність Конституції, яка визначить форму правління і, відповідно, правовий статус посадових осіб. Крім того, Верховна Рада не може прийняти рішення стосовно позбавлення мандату більшості депутатів. Я не буду білою вороною. Гадаю, цим я не зашкоджу ні парламентові, ні урядові, ні державі в цілому. Єдине — це не збігається з політичними інтересами лівих сил, яким невигідно бачити в уряді депутатів-реформаторів.

— Як сприйняли ваше призначення рідні?

— Мама плаче, каже, дві ночі не спала, тепер страшно бути міністром. Що з тобою буде?

— Пане Головатий, що за скандальний виступ ви мали в Лондоні, який наробив стільки розголосу. Кажуть, він торкався інтересів сексуальних меншин?

— Нісенітниця. Мій «скандальний» виступ присвячувався проблемам смертної кари. Це давно цікавить мене саме з точки зору прав людини. Колись про це поговоримо окремо.

— Успіхів вам і надійного даху над міністерським кріслом.

— Дякую.

Фото Анатолія МЕДЗИКА.

Актуальне інтерв'ю

Мігель Анхель МАРТІНЕС: «Я ВЖЕ ВІДЧУВАЮ

БЕЗПЕРЕЧНО, вступ України до Ради Європи — найзначніша зовнішньополітична подія останніх днів. Це — незаперечний успіх Верховної Ради України, зокрема її керівництва і комісії Бориса Олійника. І багато в чому ця подія пов'язана з іменем президента Парламентської Асамблеї Ради Європи Мігеля Анхеля Мартінеса, який беззмінно обіймає цей пост останні кілька років. У січні наступного року пан Мартінес складає свої повноваження, за його словами, багато в чому виконавши поставлені перед ним завдання.

У травні цього року під час візиту до Києва Мігель Анхель Мартінес, палкий прихильник прийому Росії до Ради Європи, визнав, що він одним із перших виступив проти цього після подій у Чечні і переорієнтувався на Україну, визначивши таким чином демократичність перетворень, що відбуваються в ній.

Про це й ексклюзивне інтерв'ю Мігеля Анхеля Мартінеса.

— Сеньйоре Мартінес, ви задоволені результатами своєї праці на посту президента Парламентської Асамблеї Ради Європи?

— Я належу до тієї школи реалістичного мислення, яка виходить з того, що досягти можна лише можливого. Відповідно до цього я й намагався діяти, чітко усвідомлюючи, чого ми можемо досягти, а що сьогодні недосяжне.

Звісно, задоволений тим, чого ми досягли, проте намагаюся сприймати це об'єктивно. Це як заохочення за досягнуте, джерело самоутвердження і здійснення прогресу. Це підтримка спроб досягти того, чого нам не вдалося.

А коли казати про результати роботи за останні чотири—п'ять років, то ніхто не чекав і не мріяв про те, що нам вдалося за цей час. Величезна кількість людей ще чотири роки тому сприймала європейські цінності як мрію. А тепер вони прилучилися до них, стали їхніми, так би мовити, споживачами. Це історичний успіх.

Я, людина не дуже скромна, вважаю, що значною мірою, а в деяких моментах більш, ніж значною мірою, до цього також причетний. Знаю більше, ніж будь-хто, які були проблеми на шляху приєднання цих країн, як ті, що лежали на поверхні, так і приховані. І, звичайно, дуже задоволений, коли бачу, скільки нових людей перейшли з однієї категорії до іншої. Скільки країн із кандидатів стали повноправними членами Ради Європи, скільки країн стали кандидатами, наприклад, Росія.

Було багато зроблено і крім того, що було просте розширення Ради Європи. Ми досягли більшого прогресу в модернізації і розширенні доктрини прав людини, включивши до неї права на культуру, права економічні, якісне поліпшення стосунків між чоловіками і жінками, вдосконалення прав національних меншин.

Ми працюємо також і в сферах діяльності, раніше маловідомих, та не менш важливих. Таких, як, наприклад, біоетика, ширше застосування супутникового телебачення. І головне те, що ми привели ці поняття у відповідність до сучасних вимог, яких вони не мали чотири роки тому. Це, до речі, пояснює те, чому такі країни, як США і Японія, які раніше сорок років жили спокійно і не поривалися до Ради Європи, ігнорували її роботу, кілька тижнів тому звернулися до нас і попросили статус спостерігача.

— Чи є якісь механізми контролю за дотриманням новими країнами—членами Ради Європи вимог цієї організації? Чи змінюються вони в зв'язку з виникненням якихось нештатних ситуацій усередині цих країн?

— По-перше, я взагалі не люблю слова «контроль». У нас немає навіть такої категорії, як «новий член». Є кандидати і є повноправні члени, між якими мають бути відносини довіри і доброзичливості. Ми виходимо з того, що кожна країна, вступаючи до Ради Європи, бере на себе зобов'язання здійснити певний прогрес. І ми хочемо їй допомогти досягти цього. Я скоріш казав би про моніторинг. Це не якась там поліцейська система або нав'язування власних принципів. Рада Європи — це вибір кожної країни, і їй не треба бути приємною чи неприємною для будь-кого. Країна має діяти не для того, щоб задовольнити Раду Європи, у неї є зобов'язання насамперед перед своїм народом. Ми — як спільне підприємство, яке допомагає, наприклад, вам іти тим шляхом, який ви самі обрали. Крім того, я не дуже розумію, що таке «нештатна ситуація».

— Наприклад, Рада Європи висувала додаткові вимоги до демократизації у Туреччині.

Якщо навіть все втрачено, крім честі, то й тоді нічого не втрачено

І якщо добре думати, то можна знаходити законні стимули для міліціонера

Розмова міністра внутрішніх справ України Юрія Кравченка з головним редактором «Голосу України» Сергієм Правденком

— Юрію Федоровичу, нещодавно на колегії вашого міністерства відбулася вельми гостра розмова про стан справ у самій системі МВС. Названо гострі факти, цифри. Я поважаю роботу міліції. Але розумію, як важко на нинішню зарплату міліціонерові утримувати сім'ю. А навколо всілякі можливості, кіоски, комерційні структури, ринки. Є де «данину» збирати. Один майор у Закарпатті сказав мені, що отримує 8 мільйонів карбованців на місяць. І то вельми неакуратно. «Як виживаєте?» — питаю. «А так, каже: ми, закарпатці, вміємо будувати. То я у відпустці залишив мундир удома і будував якомусь нуворишу котедж під Одесою. Заробив тисячу «зелених». На рік розтягую цю «надбавку» до зарплати. Я собі подумав: якщо старший офіцер, порядний чоловік, мусить підробляти в такий спосіб, то як бути іншим?

Подивімось на карту світу. Ось Північна Америка, Канада і США. Висока зарплата поліцейських. Корупція у їхньому середовищі — явище рідкісне. Далі на південь — Латинська Америка, за нею суто Південна. Наркомафія, корумпованість поліції наростає з півночі на південь. Що вище зубожіння, то її більше. Так само у Європі. В Західній — одне, їдемо на Схід — і все зростає: і зубожіння, і корумпованість охоронців порядку.

Зрозуміло, стосуються ці явища не лише правоохоронців, а всіх державних службовців. Чим бідніше живе народ, чим менші зарплати, тим частіше зловживають ті, хто має доступ до власності, до влади. Економічна криза робить наше суспільство морально хворим, спричинює кризу духовну. Який вихід для ваших людей, для міліціонерів? Затягувати паски й животіти на 5—6 мільйонів чи «брати»? А може, є якась альтернатива? Ви — новий міністр, який вихід Ви бачите?

— Так, від матеріального забезпечення багато залежить. Але воно — вершина піраміди, якої країна чи галузь досягла (чи до якої впала). Так, воно важливе. І все ж є ще і той корпус людей, який виконував і виконує закони не за страх, а за совість. Хоча й страх присутній.

Страх втратити соціальні гарантії — теж чинник, який регулює поведінку на багато років. Врешті-решт, кожна людина хоче спокійно спати.

Магістральний вихід із ситуації — подолання економічної кризи, підвищення добробуту всіх. Ясно, що це — основа розвитку і духовності, і культури.

Але сьогодні всі сидять без грошей і всі хочуть їх заробити. Але заробити чесно тепер — дуже складно. Людей ошукують. Різні трасти, довірчі компанії тощо. Наша людина не має імунітету на шахраїв. Але міліція — державна організація і покликана стояти на сторожі законів держави. Протягом цього року загинув 41 працівник міліції. А війни ж немає, слава Богу. І заробітна плата низька. То в ім'я чого людина йде на смерть?

Днями був випадок. Брали злодійське кубло. Відро з цементом впало на голову міліціонерові, який стояв під балконом. Двоє кинулися тікати. Поранений сержант їх зупинив. Пострілами. Ось так працюють наші люди. Ризикують власним життям. Зарплата мала, сім'ї в разі нещастя залишаться незабезпеченими. То в ім'я чого йдуть на смерть? — знову питаю себе. Отже, є ще почуття обов'язку, є мораль. Чи є майбутнє у країни, яка має таких людей? Певен: є! Так, стан справ невеселий. Але є віддані люди. Не перевелися. Ставлю питання так: наш працівник не повинен гинути, переважною має бути ідея безпеки працівника міліції у будь-якій ситуації. Для цього йому потрібне відповідне оснащення.

Ми прийняли рішення про введення контрактної системи у доборі кадрів. Нині вже є проект. І зарплату підвищимо. За рахунок чого? Платити більше тим, хто працює, а не просто ходить на роботу. Нещодавно я зустрівся з начальниками райвідділів столиці. І запропонував: платіть більше тим, хто справді працює. За рахунок незаповнених вакансій і позбавлення від баласту. Має бути мотивація до праці! Не виконуєш обов'язків — шукай іншу роботу.

Нещодавно відбулася «перевірка на дорогах». Беруть «данину» хлопці з ДАІ? Беруть. Але деякі їхні керівники намагалися вигородити своїх людей: то, мовляв, була провокація. Мені ясно — такий керівник боїться відвертої розмови, діла не буде, треба з ним прощатися. Й одразу потік звернень. В тому числі, на жаль, і від депутатів різних рівнів: хороша ж людина, а ви її звільняєте. Розумію — відпрацьовують послуги, від цих людей одержані. Права комусь повернув тощо. Кажу: то беріть його до себе на роботу, і нехай він вас обслуговує, якщо це вам подобається.

Ми будуємо правову державу? Правову. Тож законодавці, тобто народні депутати України, а також депутати всіх інших рівнів мають показувати приклад поваги до закону, мати високу правову культуру. Проти майже п'ятиста депутатів різних рівнів не можемо вести кримінальні справи тільки тому, що їх захищає статус. Хіба це правильно? Якби я опублікував усе, що чую від деяких обранців, то виборці і сміялися б, і плакали.

— Юрію Федоровичу, ось ситуація: людину пограбували (квартиру чи особисто), злочинця затримано. Все доведено. Суд. Термін ув'язнення. А пограбоване зникло. Злочинець встиг його «спустити»...

— Зрозумів. Йдеться про механізм відшкодування.

— Так. Або пограбовано не людину, а державу, тобто всіх нас. І та сама ситуація: кошти зникли...

— Якщо права людини порушені, вони мають бути відновлені. Нехай злочинець поверне те, що вкрав. З цим я абсолютно згоден. Украв машину — її або рівноцінну мусить повернути. Де взяти, якщо злочинець або заховав або прогуляв награбоване? Вважаю, має бути страховий фонд. Щоб оперативно відшкодувати людині або державі чи підприємству втрачене. А злочинець хай відпрацьовує на той фонд. Хоч і все своє життя. Теж саме, думаю, слід запровадити й щодо економічних злочинів проти держави. Для чого ув'язнювати? Щоб вийшов через два-три роки на волю і дістав приховане добро? Хай сплатить все, що поцупив, і відпрацює певний строк на громадських роботах — вулиці мете, цеглу подає. Економіка від цього тільки виграє. А до тюрми — за злочини проти особи.

— Згоден з Вами. І маю ще одне запитання. На мою думку, за останні роки відбулася значна девальвація військових і спеціальних звань. Глянеш на вулицю — капітан, а то й майор із жезлом рух регулює, порушників руху зупиняє. А що вже полковників і генералів стало, то й взагалі ім'я їм легіон. Чи не занадто? Як на мене, то в системі МВС мало би бути два генерали — міністр та його перший заступник. В обласних керівниками — полковники-підполковники, в районі — капітан-майор. А із жезлами — то взагалі рядові. Вже сержант, не кажучи про лейтенанта, має стати значною фігурою...

— Так, з високими званнями у нас людей забагато. Зокрема, я вже дав завдання, щоб на шляхах працювали люди з молодшого складу. Вважаю, що й надання звань від майора до генерала має бути вимогливішим, жорсткішим. Але якщо довірили людині, скажімо, посаду начальника управління, то й на відповідне звання вона не повинна довго чекати. І за конкретні справи — достроково підвищувати у званні. Але коли в господарській службі керує полковник і в карному розшукові — полковник, то це вже не годиться. Бо один цвяхи чи фарби купує, а другий груди підставляє... Отож, різниця має бути на два щаблі. Ще додам: хоч би хто що говорив про міліцію, а вона в нас народна. Хто не вірить, нехай поїде у Чорнобильську зону. І побачить, що там міліція виконує не тільки правоохоронні функції. Сотні людей хочуть дожити своє життя на старих місцях. І, по суті, одна лиш міліція з ними. Вона і з родичами зв'яже, і молока, й хліба підвезе.

Думаю, нам треба перестати дивитись у минуле, а налагоджувати роботу, не руйнувати державу зсередини, а будувати. Всі ми — ліві, центристи, праві — мусимо дбати про Україну, яку визнав світ, про її громадян. А міліція зміцнюватиметься, поліпшуватиме роботу і стоятиме на захисті наших людей.

— Спасибі за розмову.

СМАК ЗАПОВІТУ...»

— Краще навести як приклад Грецію. Там був воєнний переворот, розігнали парламент, і Греція була змушена піти з Ради Європи. В Туреччині також був воєнний переворот свого часу, і її членство також було зупинено, поки ситуація не змінилася. Ми висуваємо до всіх однакові вимоги щодо демократизації. Це не проблема нових членів Ради Європи, бо Туреччина належить до країн-засновниць. У нас немає правил для нових або старих членів, є просто єдині правила для всіх.

— Чи не змінить приєднання України до Ради Європи політичного балансу на континенті, особливо в світлі того, що в Москві кажуть про створення нового східноєвропейського політичного блоку?

— Не думаю. Ми схожі на стіл, за яким у кожної європейської країни свій стілець, що рано чи пізно знайде свого господаря. Я завжди дивлюся на політичну карту Європи. Поки України не було за загальним столом, ця карта нагадувала неповний кросворд. На ній була велика біла пляма. І її треба було заповнити, щоб не було більшої дірки, через яку протікала вода та європейські цінності не поширювалися на вашу країну. А наша мозаїка має бути повною, інакше вона не працюватиме. Місце України в цій мозаїці значне, і, гадаю, через кілька тижнів ми заповнимо його остаточно. Коли я був у Києві, то в аеропорту один із ваших запитав мене: «Ви вірите, що наступного року Україна стане членом Ради Європи?» Я відповів, що не буду таким старим, коли Україна приєднається до нас. Це була дуже ризикована заява з мого боку, та сьогодні я можу сказати, що виграв парі — дві пляшки шампанського, і, сподіваюся, це буде кримське шампанське.

— Сеньйоре Мартінес, що ви вкладаєте в поняття «демократична безпека», про яку в Європі говорять дедалі частіше?

— Це експансія демократії у всі сторони світу. Експансія не вшир, а в глиб процесу. Це вкорінення демократії, що визначається двома чинниками. По-перше, немає безпеки і справжньої стабільності без демократії. Коли в країні немає демократії, вона може здаватися стабільною. Та це дуже оманливе уявлення. Демократія — це єдине, що гарантує стабільність народу, бо вона єдина система, що дає змогу розв'язувати всі питання за участі людей для їхнього ж блага. Принаймні, для блага більшості людей. Історією доведено, що коли все саме так, то помилок допускається менше.

По-друге, демократія — це те, чого ніколи не досягають остаточно. Як на Олімпійських іграх, де панує гасло: «Швидше, вище, сильніше». Демократія іде і від сусідів. Демократична безпека — це консолідація демократів у всьому світі.

— Після рішення про Україну на прес-конференції глава російської делегації Володимир Лукін заявив, що «образа Росії зростає в зв'язку з подвійними підходами», і звинуватив Раду Європи в політичних іграх, що, на його думку, мають місце під час приймання або неприймання нових країн-кандидатів. Як ви до цього ставитеся?

— Я можу зрозуміти його, але з цим не згоден. Звісно, вони розчаровані. Вони сподівалися на приймання Росії ще в травні цього року, та чеченські події цілком змінили ситуацію. Не наша вина, що ми не змогли прийняти Росію. Це їхня неприємність. Я особисто дуже виступаю за щонайшвидше приймання Росії до Ради Європи. Це пішло б на користь усім нам, і я сподіваюся, що це невдовзі станеться. До речі, я також дуже розчарований тим, що така дуже велика країна-кандидат не змогла приєднатися за час мого президентства.

У мене два великих розчарування. Це Росія та Боснія і Герцеговина. Дві чорні сторінки в довгій і товстій книжці мого президентства. Проте я оптиміст: можливо, я вже не буду президентом, не буду батьком, коли народяться ці «діти», але всі пам'ятатимуть, що я був присутній, коли їх було зачато. І взагалі, зачаття значно приємніше, аніж народження.

— Можливо, це краще розуміє ваша наступниця на посту президента пані Лені Фішер як жінка?

— Сподіваюсь, вона буде кращим «батьком». Проте я знаю, що мені ще доведеться тиснути, аби ці два питання розв'язали позитивно. Одна з найнеприємніших сторін моєї роботи те, що мені доводиться тиснути. До речі, до останнього понеділка я весь час думав, приймуть чи не приймуть Україну. І щойно це сталося, ми враз переключилися на Македонію. Македонію прийнято, і тепер я маю переключитися на Росію. Це, звичайно, дуже вимотує. Це тривало всі 1359 днів мого президентства і триватиме ще приблизно 100 днів.

Але тепер, коли термін минає, я вже відчуваю смак заповіту. Я готуюся побувати в Києві. Коли я там був, стояла дуже гарна погода, була весна. І тепер я хочу відвідати Україну й поглянути на неї у січні, взимку, коли вона стане вже повноправним членом Ради Європи. Україна — це найбільша країна, що приєдналася за мій час. І, звичайно, я зичу вам усіляких успіхів!

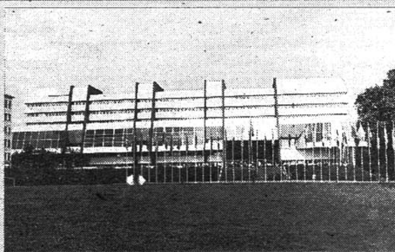
Записав **Володимир СКАЧКО.**

Київ—Страсбург—Київ.

Валентина ПИСАНСЬКА, «Голос України»

Єдина Європа з власним обличчям, у якого з'явилися українські риси

ОСІНЬ лише вкраплювала свої барви в палітру французького міста Страсбурга, коли українська делегація, очолювана Головою Верховної Ради Олександром Морозом прибула сюди, щоб взяти участь у події, яка, безсумнівно, стала поворотною в нашій історії: 26 вересня сесія Парламентської Асамблеї Ради Європи мала дати рекомендацію Комітетові міністрів про вступ України до цієї організації вільних держав, де живе дух прав людини, демократична совість континенту.

А самому місту, яке вже, очевидно, звикло і до форумів, про які знає весь світ, і до гучних імен політиків — частих гостей Палацу Європи, і до визначних подій, які відіграють колосальну роль у долях інших держав, і діла не було ані до нашого свята, ані до чиїхось поразок. І це правильно, бо в нього і свого клопоту доволі. Тому, може, й не треба ображатися, коли результати міні-опитування, яке провела на вулицях Страсбурга журналістка з «Сільських вістей» Ніна Цюпа з допомогою народного депутата Івана Кірімова (світла голова в чоловіка: знає кілька мов — англійську, французьку, німецьку), виявилися невтішними: мало хто з перехожих знав хоч щось про нашу країну. Але ж прийшли ми до Європейського дому — тож маємо шанс заявити про себе.

А в Страсбурзі — пора цвітіння ґерані і петуній, які звісили свої квітучі гірлянди з балконів і парапетів мостів, з підвіконь і спеціальних вазонів, попідвішуваних скрізь, де тільки вдається це зробити. І ця французька люб'язність: «Мерсі, мадам», «Пардон, мадам», і готовність прислужитися в готелі, в магазині, кафе, і пряникові будинки, серед яких не побачиш двох однакових; схожий на космічний об'єкт страсбурзький трамвай з величезними сяючими вікнами, чисто виметені і вимиті вулиці. Мимоволі починаєш порівнювати, і закрадається думка: може, й краще, що вони нас не знають такими...

Зате дійство, яке відбувається в Палаці Європи, нас, дещо ошелешених нашими внутрішніми негараздами, а може, вже й звиклих думати про власну недолугість, спочатку приголомшило: виявляється, в очах європейських парламентаріїв ми не такі вже й недолугі, а вміння розв'язувати, скажімо, етнічні чи проблеми на кшталт кримських без застосування зброї і кровопролиття, на чому спіткнулася не одна держава, взагалі заслуговують на те, щоб у нас повчилися й інші.

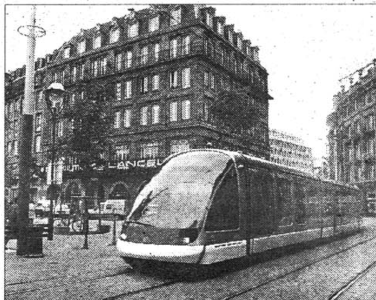
Отож, ставши свідком цієї неординарної події, кореспондент «ГУ» пропонує читачам побувати не тільки в залі Палацу Європи, а й трохи за його лаштунками та в кулуарах.

А хто ми є?

Поділюся враженням, яке у мене з'явилося після першого дня роботи в ложі преси Палацу Європи, де відбуваються сесії Парламентської Асамблеї. Спочатку здалося, ніби я гортаю сторінки романів французьких соціалістів-утопістів: «Дорогий друже, ваш неоціненний вклад у демократичні перетворення...», «Ваша високість, за Вашою участю здійснені глобальні зміни...», «Високоповажний пане голово...» і т.ін. Але, адаптувавшись у цій атмосфері доброзичливості, прагнення зрозуміти і бути зрозумілим, усвідомила: це стиль, у якому главенствує повага до держави і до її повноважних представників. Що зовсім не означає невимогливості, поблажливості чи відступу від європейських стандартів у розв'язанні будь-яких питань.

Очевидно, цей стиль європейські парламентарії засвоїли відмінно, бо, рекомендуючи прийняти Україну до РЄ, промовці, попри добрі побажання і визнання досягнень нашої країни в напрацюванні законодавчої бази, не забували нагадати і про те, що нам ще належить зробити, щоб досягти еталонів демократії, які сповідує Європейський дім. Скажімо, голова комітету з правових питань і прав людини пан Мессере, назвавши слабкі місця в українському законодавстві — прокурорському нагляді, процесуальному праві, заявив, однак, що Україна нині працює над його поліпшенням, тож слід їй дати шанс для вдосконалення своєї демократії, а вступ до РЄ стане

кращим гарантом демократичних перетворень. Отака довіра, яка справді спонукає нас бути кращими — і для себе, і для тих, хто її виявляє.

Свято є свято і побажання добра є закономірним. Але коли на зустрічі з Олександром Морозом президент Парламентської Асамблеї Мігель Анхель Мартінес, який, до речі, в грудні складає свої повноваження, заявив, що всі давно чекали цієї події, а генеральний секретар РЄ Даніель Таршис пообіцяв, що вступ України до РЄ — це лише початок великої роботи для неї, то вже не залишалося сумнівів, що нас і справді сприймають як рівноправних партнерів, а не як бідних родичів чи пасивних спостерігачів.

Подарунки історії, які хоч і рідко, але бувають

Серед інших подій чи не найголовнішою став виступ канцлера ФРН Гельмута Коля, підготовка до приїзду якого відчувалася навіть по тому, як побільшало офіційних розпорядників уже біля входу до Палацу Європи, а всі місця, що їх було чимало порожніх у залі засідань, з самого ранку були заповнені. Крихітний «п'ятачок» біля трибуни «обживали» теле- і фотожурналісти, яким дозволять працювати на ньому протягом лише п'яти хвилин. Ажіотаж навколо цього був куди більший, ніж за день до того, коли виступав король Йорданії Хусейн, з котрим до Палацу Європи прибула елегантна королева Кун, що поруч із своїм поважного віку чоловіком виглядала щонайбільше донькою.

Федеральний канцлер нагадав, що до початку наступного тисячоліття залишилося усього п'ять років, і висловив сподівання, що XXI століття уникне тих страждань і війни, які випали на долю попередніх.

Гельмут Коль виступав за тиждень до відзначення возз'єднання Східної і Західної Німеччини, події, яку назвав подарунком історії. 40 років, які держава прожила розділеною, — це не просто арифметика, а сила-силенна непростих проблем, що їх німці разом нині розв'язують.

Вітаючи Україну з входженням у сім'ю європейських держав, Гельмут Коль не забув порадити і за Росію: до питання розгляду про її вступ у РЄ намічається повернутися найближчим часом.

Цікаве відчуття: Гельмут Коль говорив про нібито відомі істини — про повагу всіх народів один до одного, про об'єднання через культуру, духовність, церкву, про можливість завжди досягати злагоди через діалог, про те, що варварство можна зупинити лише будівництвом спільного Європейського дому, і що коли ми, європейці, не зробимо цього до завершення століття, то не виконаємо головної місії громадян Європи, а сприймалися вони свіжо, як відкриття: ми просто зобов'язані створити єдину Європу з власним обличчям, на якому проступали б риси всіх націй, які її населяють.

Що далі?

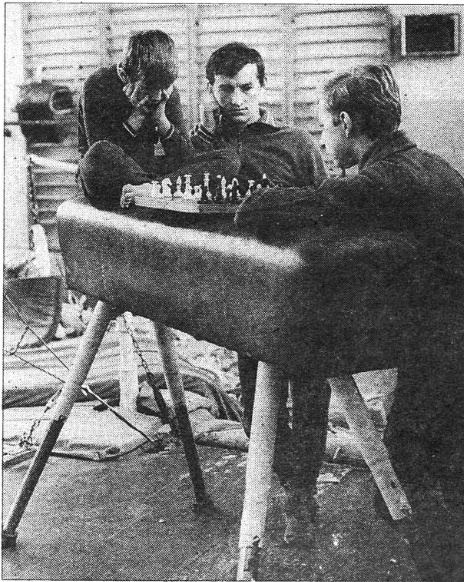
Затвердження Комітетом міністрів рекомендації Парламентської Асамблеї про вступ України до Ради Європи, що намічається на 9 листопада, вважається вже лише формальністю. Визнавши пріоритети Ради Європи — верховенство права і дотримання прав людини, вступивши у правове поле Європи, ми беремо зобов'язання будувати власну державу відповідно до європейських стандартів, не забуваючи, що й нову Конституцію розглядатимуть, теж керуючись такими критеріями. Україна взяла на себе чимало зобов'язань перед Парламентською Асамблеєю щодо поліпшення власної демократії, за реалізацією яких пильно стежитиме РЄ. Крім того, в цій європейській інституції діє 25 комітетів, у роботі яких брати активну участь зобов'язана насамперед Україна. З тим, щоб впливати на створення політичної думки, прийняття рішень, а затим і про себе не забувати, та й іншим нагадувати: проекти, які не скупиться фінансувати РЄ, хотіла б реалізовувати кожна країна. Тому, з огляду на цей факт, щорічний внесок України — два мільйони доларів у бюджет РЄ — не такі вже й великі гроші.

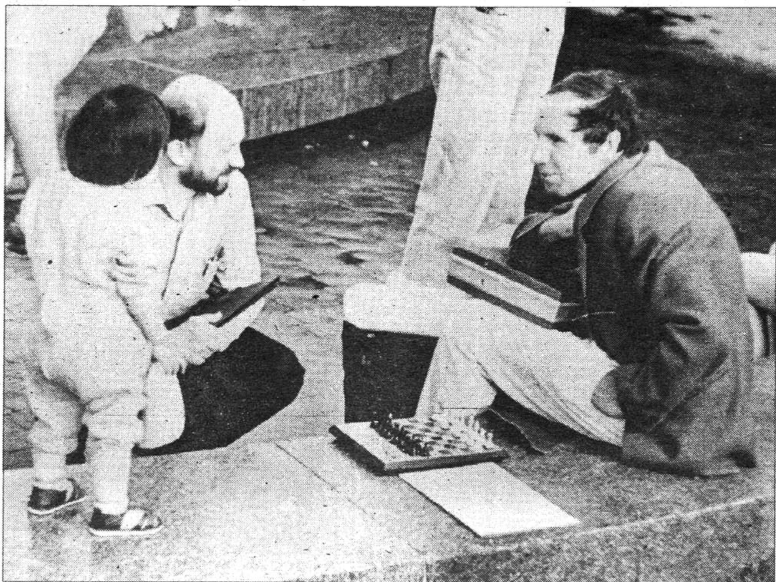
Доводилося мені чути вже після, що українське представництво — 12 народних депутатів від Верховної Ради — теж задорогє задоволення. Але навіть не беручи до уваги те, що таке представництво обумовлене — у РЄ мають бути представники від усіх партій і фракцій, які є в парламенті України, — думаю, що витрати того варті: прикро зізнаватися, як довго ще йти нашим парламентаріям до європейського стилю... Але ж треба вірити, що настане час, коли непримиренні опоненти у нашому парламенті звертатимуться одне до одного: «Високоповажний колего!»

На знімках: в об'єктиві Страсбург.

Фото Анатолія БОВТА.

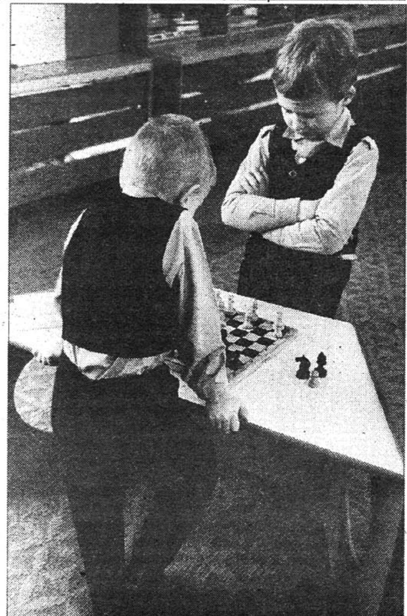
Київ—Страсбург—Київ.

«КОНЯКОЮ ХОДИ!»

(Початок на 1-й стор.)

Але ця рекомендація вже ні для кого не обов'язкова, навіть якщо кричать «Ходи конякою, не то — застрайкую!» Всі один одному загрожують шахом-матом, кожен обіцяє виграш, а той, хто насправді хоч щось для себе виграв, — той мовчить, щоб не було неприємностей.

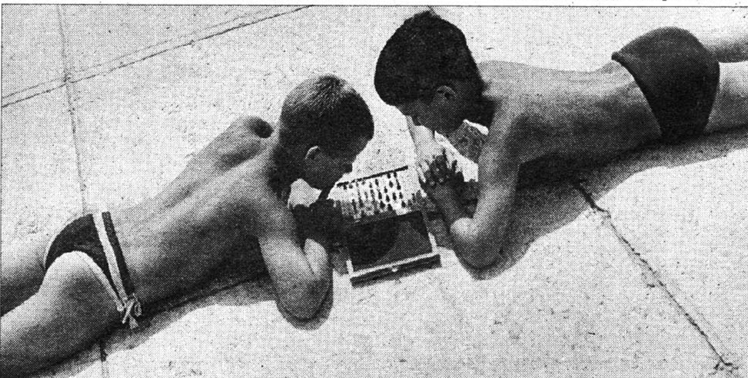
І не те щоб ота урядова програма погана чи гравці нерозумні — просто нині важко визначити, хто пішак, хто слон, де білі, а де чорні. А почати спочатку не можна, а вибрати вірний хід для подальшої гри важко, бо хід у кожного свій.

Класичний вихід — украсти у суперника фігуру й примусити його пообіцяти півцарства за коня — але де гарантія, що оті півцарства у нього вже не вкрадено раніше?

... А шахи самі по собі — благородна гра, справжній спорт для розуму, гра, де навіть нічия — завжди на чиюсь користь...

Фотошахові етюди Валерія ІНЮТІНА.

Валентина МІРОШНИК, журналіст

Три заповіді телефону довіри,

або Дзвінок останньої надії

***Втративши** надію дати самій собі раду, літня жінка винесла страшний вирок — добровільно залишити цей світ. Хронічні запої, втрата улюбленої роботи викладачем, до краю загострені стосунки з сусідами, рідними, знайомими зробили життя нестерпним. Алкоголь убив її волю, але не заглушив пекучого сорому перед людьми.*

Та доля розпорядилася інакше. Коли жінка гарячково роздумувала, як краще здійснити свій намір, її затуманений погляд випадково упав на обривок газети. До свідомості дійшло: «33-40-50 — телефон довіри. Якщо ви у відчаї, дзвоніть». І вона подзвонила...

... Нестерпні умови життя і хвороба поставили перед фатальним вибором матір п'яти дітей, інваліда другої групи. Останніми краплями горя, які переповнили її душу, стали дві події. Перша, здавалося б, радісна — одружився старший син, з'явився онук. Але ж двокімнатна квартира — не казкова рукавичка. Навіть кутків на кожного з дев'яти не вистачає. Друга — пішов з дому чоловік, у якого лікарі виявили відкриту форму туберкульозу. Та якби тільки це. До матеріальних нестатків вона звикла, а от бачити день у день своїх дітей голодними забракло сил. Довго думала і, зваживши всі «за» і «проти», дійшла висновку: «Якщо мене не стане, дітей заберуть до дитбудинку, там вони хоч не будуть голодувати». Та в останній момент якась сила змусила її підійти до телефону.

...Зовсім юна дівчина, ледь ступивши на поріг самостійного життя, не витримала несподіваних моральних випробувань, зламалася. Перш ніж зробити крок у небуття, звернулася до колись баченого в газеті телефонного номера. В перші ж хвилини зрозуміла, що і це їй не допоможе. Попросила про зустріч з лікарем віч-на-віч. І хоч надворі стояла ніч, рятівне побачення відбулося...

Це лише деякі історії з картотеки сумської соціально-психологічної служби. Вона, ця служба, ще зовсім молода, та за два з половиною роки існування переконливо довела свою необхідність, особливо сьогодні, у час наростаючих соціально-економічних негараздів. Колектив із 19 самовідданих людей — лікарів-консультантів очолює закоханий у свою справу молодий психотерапевт Ігор Махлін. Він може годинами захоплено розповідати про свою роботу. На запитання: **«Яка основна заповідь роботи соціально-психологічної служби?»** — відповів коротко: **«Людяність». Святе правило для чергового консультанта — максимум уваги кожному, хто наважився зателефонувати.** Щодня служба приймає 20 сигналів. Звичайно, бувають розіграші, особливо у дні шкільних канікул. Це змушує бути особливо пильним. У колективі пам'ятають такий випадок: одному з консультантів здалося, що дівчинка, яка скаржилася на хлопця, що її покинув, говорить нещиро. Тож лікар дозволив собі, м'яко кажучи, нетактовність, за що був негайно звільнений з роботи.

Звичайно, не так просто було правильно організувати справу. Адже вітчизняного досвіду роботи подібних служб у нас ще немає. Сумські медики першими в Україні поставили за мету створити суїцидологічний центр, який об'єднує телефон довіри, кабінет соціально-психологічної допомоги і критичний стаціонар. Дві перші ланки вже успішно діють, на черзі — третя.

Телефони довіри є у багатьох містах України, але цілодобові лише у трьох. В тому числі і в Сумах. Як правило, вони діють при психдиспансерах або як підрозділи відділів у справах молоді. Махлін і його колеги вважають подібну практику хибною. Не кожен наважиться зателефонувати до психдиспансеру. А сама назва відділу у справах молоді встановлює вікові обмеження. Тому сумська «червона лінія» оселилася окремо, на нейтральній території.

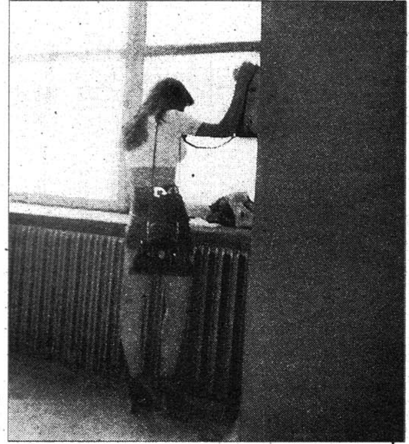
Усі дзвінки, які сюди надходять, спеціалісти класифікують на проблемні, інформаційні та «дзвінки- мовчанки». Останні зустрічаються найчастіше — більшість абонентів не наважується почати розмову. Інформаційні, як правило, вимагають конкретної медичної, соціальної чи довідкової консультації. Проблемні ж — найскладніші. У більшості випадків за ними — негаразди у взаємовідносинах і насамперед у сім'ї: між батьками і дітьми, чоловіком і жінкою, невісткою та свекрухою. На другому місці — проблеми самотності людей віком до 40 років. Скаржаться, що їх не розуміють, не люблять, що вони не мають друзів. Особливо важко тим, хто живе у так званій неповній сім'ї. Адже сьогодні навіть познайомитися немає де. Кафе, ресторани, бари мало кому доступні.

Багато тривожних дзвінків надходить від хворих на алкоголізм. Всупереч прогнозам, несподівано мало телефонують з приводу якихось матеріальних труднощів. Мабуть, наші багатостраждальні люди певні, що тут їм і сам Господь Бог не допоможе. **Співробітники служби характеризують не тільки дзвінки, а й соціальний склад своїх абонентів. Так-от, близько третини їх — молодь до 17 років, яку найбільше хвилюють питання любовних відносин та сексу.** Друга група — люди середнього віку, серед них досить значна частина — представники інтелектуальної сфери, бізнесмени. Менш численна група — пенсіонери. Мабуть, цей факт підтверджує думку, що людина упродовж життя звикає до всього. І ще одна закономірність: по допомогу до психотерапевта частіше звертаються жінки, ніж чоловіки.

Людина — явище унікальне, тож і підхід до кожного пацієнта повинен бути строго індивідуальним. Це друга заповідь соціально-психологічної служби.

— Консультант не повинен бути суддею, — говорить Ігор Махлін. — Його головне завдання — зняти емоційну напругу, розібратися у ситуації і запропонувати абонентові варіанти вирішення проблеми. Людина мусить сама вибрати, як діяти далі. Лікар не має зворотного зв'язку, адже він не бачить пацієнта, а значить, не може використати звичайних методів лікування. Тож при необхідності запрошуємо на прийом до служби соціально-психологічної допомоги.

Третя заповідь, яку сповідують на «гарячому телефоні», — **лікувати без ліків, тобто не втручатися в організм людини безпосередньо.** Адже психотерапія — єдина галузь медицини, яка не має аналізів. Її цікавить не стільки хвороба, як її причина. Тому кожний консультант в першу чергу прагне знайти причину емоційного розладу у абонента, а вже потім делікатно коригувати його поведінку. Звичайно, це вимагає всебічної підготовки лікаря. І не лише медичної, а й загальнокультурної. На які тільки теми не доводиться говорити по телефону, аби той, кому потрібна допомога, повірив лікареві.

Психіатрична служба зафіксувала різке зростання кількості самогубств, починаючи з 1993 року. До недавнього часу відповідна статистика приховувалась під грифом «Для службового користування». Махлін зі своїм колективом провів дослідження регіональних особливостей суїцидальної активності жителів Сум. Були вивчені всі випадки самогубств і їх спроб за останні 6 років. З'ясувалося, зокрема, що в місті щорічно від суїцидів гине близько 60 чоловік, що у першому півріччі самогубств чомусь значно більше, ніж у другому, найбільше — у серпні, а найменше — в травні. 75 % всіх спроб самогубств скоюють жінки, але доводять справу до кінця частіше чоловіки (майже втричі). Переважним способом самогубства є самоповішення (75 %). А із суїцидних спроб, що не привели до смерті, переважає отруєння медикаментами і препаратами побутової хімії (90 %). Добровільно ідуть із життя переважно люди працездатного віку, третина яких наважується на це під дією алкоголю. Але чимало серед самогубців і пенсіонерів, інвалідів, непрацюючих.

Враховуючи погіршення соціально-економічного становища в країні, напевне можна говорити про загальну тенденцію зростання суїцидів. І щоб зберегти життя сотень людей, необхідна науково обгрунтована профілактична робота. Сумські дослідники запропонували власну методику профілактики, помітну роль у якій відведено службі соціально-психологічної допомоги.

І все ж виникло питання: бути чи не бути телефонові довіри в Сумах? Ні, в його необхідності тут ніхто не сумнівається, а от потурбуватися про фінансовий бік справи нікому.

Єдина безкоштовна соціальна служба у місті неспроможна заплатити за оренду приміщення. Міська казна пуста, а спонсори не поспішають. Махлін оббивав пороги усіх найбільших комерційних підприємств, але марно. Вже майже рік «червона лінія» не дає про себе реклами, бо за неї правлять неймовірні гроші. І це тоді, коли людину накриває лавина проблем. Може, й у ці хвилини так необхідна допомога чиїйсь старенькій матері чи синові- підлітку. Може, голос на телефоні 33-40-50 зупинить когось в останню мить, за крок до смерті.

Суми.

Володимир ДРАЮК, підполковник міліції, Василь БАБУХ, «Голос України»

Цвинтарні «слимаки» діють уночі

У Чернівцях викрито грабіжників могильних склепів

***Наприкінці** минулого року Чернівці вразила жахлива звістка: на центральному кладовищі хтось поглумився над десятками старих могил, переважно родинними склепами заможних громадян. Варвари орудували ломами, трощили надгробні плити, норпалися в домовинах.*

Через кілька тижнів на цвинтарі знову побували нічні візитери. І знову залишили після себе злочинні автографи.

У місцевих мас-медіа висловлювались припущення, що то справа рук сатаністів. Ця секта й справді полюбляє влаштовувати оргії на православних цвинтарях. Але після погромів вона, як правило, залишає свої демонічні знаки або сповіщає міліцію телефоном про причетність до них.

Чернівецькі правоохоронці мали свою думку: на цвинтарі орудують злодії. І почали пильнувати за цією місциною. Чекати довго не довелося. Вже через кілька днів міліціонерами було «накрито» групу осіб, що викрадали з могил вінки, квіти, шматки металевих огорож і збували на «товчках». Але це були дрібні крадії.

Запеклий цвинтарний злодій потрапив до рук правоохоронців пізніше. Вони затримали його, коли той, будучи під сильною «мухою», прогулювався між могилами. «Мандрівника» відправили прийняти холодний душ у медвитверезник. Але там відкрилася його справжня личина. В кишенях Віктора Слимака було знайдено речі, які не завжди подибуються навіть у державних скарбницях коштовностей: жіночі прикраси із срібла й золота, оправлені коштовним камінням, медальйони, хрестики натільні, рідкісні монети — всього понад вісімдесят найменувань.

Згодом експерт Чернівецького краєзнавчого музею Петро Єсин, оцінюючи вилучене, скаже:

— Цим речам немає ціни. Деякі з них унікальні, відомі фахівцям лише в описах.

Затриманий довго відбріхувався, твердив, що, буцімто, знайшов коштовності на березі Пруту. Але, посидівши в прохолодному казематі, все ж сказав правду. Він займався брудним промислом упродовж кількох літ. Обкрадав старовинні сімейні склепи. Ходив на цвинтар, як справдешній слюсар, з ломиком та кусачками. Обценьками виривав золоті коронки та містки челюстей покійників.

На суді його запитали:

— Що б ви вчинили, якби хтось отак поглумився над прахом вашої матері?

— Та я б... я б відтяв йому руки, — відповів крадій.

Слимака засуджено. Він відбуває покарання в колонії загального режиму. Але варварство на кладовищах триває. Ось і нещодавно тут знову затримано групу цвинтарних грабіжників...

Чернівці.

Віталій АБЛІЦОВ, «Голос України»

Як це робиться в Одесі. І не тільки про це

Зацікавлений роздум з приводу деяких дат вітчизняної історії

ЗАПОРОЖЦІ раптом всі попадали на землю й закричали в один голос:
— Помилуй, мамо! Помилуй!
— Устаньте! — пролунав над ними владний і разом з тим приємний голос...
— Не встанемо, мамо! Не встанемо! Помремо, а не встанемо! — кричали запорожці.

Микола Гоголь. «Ніч перед Різдвом».

Одеса відзначила своє 201-ліття, Луганськ — 200 ліття, Запоріжжя готується святкувати 225-річчя. Всі ці дати освячені іменем цариці Російської імперії Катерини II. Так-так, тої самої, яка «нашу Україну... доконала вдову-сиротину» (Тарас Шевченко).

***

«Рішельє, знаменитий архітектор і блукач Великої Французької революції, щойно повернувся до Парижа під кінець свого життя. Це він розбудував Одесу, дав її план, оздобив найбільшими спорудами. Пам'ятник йому — твір знаменитого українського скульптора петербурзької класичної школи Івана Мартоса.

Одеса! Це ж колишній турецький Хаджибей, який збудували наші козаки Чепіга й Головатий. А пізніше царська Росія прославила адмірала італійця Дерібаса і француза Рішельє, які розбудували Одесу на кістках українських козаків і селян, і жодним словом не спом'янула імен наших героїв».

Олекса Грищенко. «Роки бурі і натиску».

Даруйте за таку довгу цитату з книги спогадів нашого всесвітньо відомого художника (картини Олекси Грищенка придбані найбільшими галереями та музеями Європи, особливо ж Франції — митець тут жив і помер на 94-му році життя, Бельгії, Іспанії, Росії, а також США, Канади). Тим більше, що книгу цю наші читачі не мають можливості прочитати, бо видана вона в Нью-Йорку і в Україні ще не перевидавалась. Автор даної публікації переконаний, що багато з наших нинішніх бід (і економічна розруха, й відсутність чіткого бачення майбутнього української держави, і психологічна неготовність значної частини суспільства до національно-культурного відродження) йде саме від нестачі наших знань з історії, що у свою чергу, є наслідком бездержавного існування України протягом віків.

Це стосується й історичних дат, зокрема дат заснування українських південно-східних міст і населених пунктів. Наприклад, чи замислювались ви, шановні читачі, над тим, чому на чорноморському узбережжі та побережжі міста мають назви грецького походження? А відповідь, виявляється, лежить на поверхні — це прямий результат імперських устремлінь московського царату, а саме його спроб реалізувати так званий «грецький проект» Катерини II. Успіхи (не без українських армій!) Росії в суперництві з Туреччиною народили в Москві плани стрімкого розширення імперії за рахунок колонізації південних слов'ян і виходу на середземноморське узбережжя. Мали з'явитися Новоросія, Новосербія, Новогреція... А першим кроком і стала, зокрема, поява на українських землях Одеси, Севастополя, Мелітополя, Херсона, Андріанополя, Сімферополя... Хоч цим амбіційним планам не судилося збутися (адже ясно, що несла «визволеним» народам московська імперія — кріпацтво, жебрацтво, війни...), цією ідеєю російське суспільство жило тривалий час. Навіть такі видатні письменники, як О. Пушкін, Ф. Достоєвський та Ф. Тютчев були в захопленні від імперських перспектив. Щоправда, лунали й голоси засудження політики розширення й так безмежних просторів Росії з вуст, зокрема П. Чаадаєва, для якого любов до Батьківщини не виключала любові до істини.

Та що згадувати російських мислителів віддаленого минулого! Радянський поет П. Коган в 30-ті роки писав: «Но мы еще дойдем до Ганга, но мы еще умрем в боях, чтоб от Японии до Англии сияла Россия моя». Ось хто надихав Жириновського на книгу «Останній кидок на південь». В ній, щоправда, мова йде про поширення Росії у напрямку Південно-Східної Азії. Але та ж Катерина II, продовжуючи справу Петра I, розв'язала війну з Персією, а за кілька років до цього невдачею завершився похід російського флоту з метою приєднання до імперії острова Мадагаскар — важливого транзитного пункту на шляху до Індії.

Зауважимо, що, згадуючи про плани Москви щодо утворення отих новосербій та новогрецій, не треба забувати про варварську тактику царату перетворювати завойовані країни не просто на васальні території, а зводити їх до рівня російських губерній з життям, добре описаним тим же Миколою Гоголем в його «Ревізорі» та «Мертвих душах». Україна Богдана Хмельницького з унікальним на свій час демократичним ладом, високою культурою і вільним козацьким населенням за короткий строк стала імперською околицею, населеною кріпосниками та кріпаками. Після «визволення» Болгарії від османського іга в Москві виношувались плани створення на її місці Забалканської губернії. Ось що було справжньою метою Москви, яка під виглядом захисту братів-слов'ян розв'язувала завдання власної підтримки, намагалася захопити протоки Чорного та Середземного морів.

Розв'язуючи свої геополітичні проблеми, російський царат пов'язував з ними досягнення й інших власних цілей. Особливе місце серед них займала релігія, зокрема так зване питання «константинопольської спадщини» (іншими словами — ідеології, яка зійшла з арени історії після завоювання османами Візантії (1453 рік). Південноєвропейські території потрібні були Росії для утвердження політичної теорії «Москва-третій Рим», що народилася в 15—16 століттях і обгрунтовувала претензії Російської імперії на світове панування. Згідно з нею московські царі проголошувалися спадкоємцями римських та візантійських імператорів. Сформульована ця теорія була псковським монахом Філофеєм в листах до Василя III.

Російський багнет і великодержавна московська ідеологія завжди йшли поряд. Катерина II в листі до генерал-прокурора Вяземського писала цинічно-відверто: «Малая Россия (тобто, Україна. — **В.А.**), Лифляндия и Финляндия суть привинции... Сии провинции, как и Смоленскую (відібрану в Білої Русі. — **В.А.**), надлежит легчайшими способами привести к тому, чтоб они обрусели...».

Закінчуючи цей розділ, зауважу, що мої опоненти можуть звернутися до статті «Геополитика» доктора історичних наук Є.Анисимова, опублікованої в російському журналі «Родина» (№ 12, 1989).

***

Отже, практично всі міста на півдні України Росія будувала як міста-фортеці, військові бази для наступу на чорноморське та середземноморське узбережжя.

Крім багатьох інших постає запитання: чим же керуються керівники Луганська, Запоріжжя, Одеси, визначаючи історичні дати заснування своїх міст? Вважається, що Москва заснована 1147 року. На підставі чого? Під цим роком Москва згадується в давньоруському літописі. І що — на березі Москва-ріки вже тоді стояли будинки, кремль? Зрозуміло, що ні. Росія весь час у своїй історії дбала про свій самобутній шлях. Якщо до 1794 року, часу «заснування» Катериною II Одеси, на цьому місці стояли грецькі поселення, а потім турецька фортеця Хаджибей з кількатисячним гарнізоном (а це не дерев'яні московські будівлі та захисний частокіл), то чому вони пішли в небуття? Тільки тому, що цього хоче пан Гурвіц та його порадники? Якщо на місці сучасного Луганська було поселення Кам'яний Брід, чому його забуто й почато відлік історії міста лише з того часу, як в українські степи прийшли московити? А чи пану Данилову (меру Луганська) відомо, що практично всі поселення в Донбасі започатковані запорозькими козаками? Вже в 1769 році паланки (по-сучасному області) Запорозької Січі мали 4 тисячі зимівників. Це фактично означає, що було 4 тисячі поселень!

Багато запитань породжують південноукраїнські міські ювілеї. Взяти Запоріжжя. На торжества, пов'язані з 225-річчям, у міста кошти знайшлися. А от на спорудження монумента Тарасові Шевченку — немає. Відновлюючи «історичне обличчя» Одеси, Е.Гурвіц та його команда чомусь забули про зруйнований на початку XX століття пам'ятник українцеві Юрієві Гуці-Венеліну — відомому діячеві болгарської культури та науки. А монумент Антону Головатому чомусь буде споруджуватися в Одесі без постаті його побратима Чепіги.

Очевидно, розгадка «оригінальних» поглядів на історію міст півдня України у їхніх мерів криється в певному світогляді та відповідних симпатіях. Адже не соромиться той же Е.Гурвіц відгукуватися про сучасну українську політику як про таку, яку не можна сприймати без гумору («Всеукраинские ведомости», 23.IX.1995). До речі, Е.Гурвіц, будучи одним з народних депутатів України, і є творцем української політики. Закономірне в його поведінці і те, що він будь-якими способами прагне обійти прийняті Верховною Радою закони. Взяти ту ж історію, спровоковану волюнтаристським визначенням дати заснування міста, із спорудженням Катерині Другій пам'ятника в Одесі, проти чого піднялася фактично вся Україна. А виявилося, що здійснити це «веселі одесити» хотіли незаконним шляхом. Адже скульптурна група (Катерина Друга та її фаворити — відома з історії компанія!) є власністю міського музею, бо являє собою зразок унікального бронзового ливарництва. Отже, підстав для повернення Катерини II на постамент (Е.Гурвіц це називає поверненням Одесі історичного обличчя. Але чому в того обличчя обов'язково має бути російський профіль?) немає ніяких.

***

«Устаньте з колін», — зверталась до запорожців Катерина II у гоголівській «Ночі перед Різдвом». Але вони мертво стояли, мов раби, торочачи щось про невгодованих баранів, якими їх годували в Петербурзі.

Тяжко відірватися й «батькам» південноукраїнських міст від накинутих їм традицій та уявлень про патріотизм та історію краю та про «исконно русские земли».

А доведеться!

Віталій ГАЙЧУРСЬКИЙ, журналіст

«Циганська доля там, у зоряній колоді...»

Ми — плем'я. Ми — горох.
Ми котимось по світу.
Там пригорща. Там жменя.
А кореня — ніде...
Ми — протяг золотий в історії держав.

Ліна Костенко «Циганська муза».

Поему «Циганська муза» присвячено поетесі Папуші, вона гармонійно входить до збірки «Неповторність», Очевидно, Ліна Костенко відгукнулася на творчість циганської поетеси, насамперед осмислюючи місце свого народу в історії. Адже справді, як не дивуватися здатності циган берегти свою мову, традиції, звичаї... І це за відсутності держави, тобто сприятливих умов для розвитку духовного життя, за вічних мандрів по землі.

***

Історична довідка. Циганський народ — осколок індійського, вигнаний Тимуром (1336—1405) зі своєї землі. Сталося це внаслідок грабіжницьких походів правителя середньоазійської імперії зі столицею Самарканд, що постала після розгрому Тимуром Золотої Орди. Завойовницькі походи тиран здійснював також на Кавказ, в Іран, Малу Азію. Історія циганського народу обчислюється двома тисячоліттями. Як і євреї, вигнані зі своєї батьківщини римлянами (теж у результаті імперської політики), цигани розселилися по всьому світі. Згідно з різними даними їх нараховується від 2 до 6 мільйонів чоловік. В Україні проживають понад 25 тисяч циган. Розселення циган на нашій території розпочалось із 16-го століття.

***

Зрозуміло, що циганська культура входила паралельно в українську та російську. Здається, в нашій вона найактивніше присутня в театрі, де було створено й негативні, й позитивні образи циган (повість Ольги Кобилянської «Земля», п'єса Михайла Старицького «Циганка Аза» тощо). В поезії циганська тема присутня яскравими перекладами віршів іспанського поета Федеріко Гарсіа Лорки, такими як цикл «Циганський романсеро».

Особливе місце циганської культури в російській. В Іспанії вплив циганської музики народив оригінальний стиль — фламенко, в Угорщині — вербункош, в Росії на основі народних пісень та побутових романсів склався циганський романс. Підкреслена емоційність, почуттєвість, а часом «надривність» цих творів принесла їм надзвичайно велику популярність, найперше в Петербурзі та Москві, де існували циганські хори та постійно виступали співаки-солісти. Циганські романси писали композитори Михайло Глінка і Петро Чайковський, слова складали поети Сергій Єсенін та Олександр Блок. Найбільшої слави здобули романси на слова Якова Полонського (1819—1898), автора відомих пісень «Пісня циганки», «Дзвіночок», «Ніч» тощо. Фадей Булгарін — захоплений циганофіл — говорив: «Циганська пісня та танок до душі російській людині. Ці нервові крики, ці раптові пориви вражають російську душу і примушують сильніше битися російське серце».

Циганський романс — справді «золотий протяг» в історії російського мистецтва.

***

Циганська культура вступила в тритисячолітню історію. Справжні цигани, де б вони не жили, ніколи не переходять в інше духовне середовище і не турбуються про завтрашній день. Втративши рідну землю, а натомість отримавши весь світ, точніше, всі його дороги, рома (самоназва циган) пливуть по них, не торкаючись землі. А що веде їх у майбутнє? Невже лише дух східного фанатизму, притаманний тим, хто приречений на вічні мандри?

Володимир ДУПАК, «Голос України»

І де ж воно все те поділося...

Екологія

У ДНІПРОВИХ водах поблизу Хортиці з'явилася нова форма молюска. Київські вчені ще не дали відповіді щодо його «роду-племені», але є припущення, що це морська форма життя...

«Тепер, якщо сказати, як воно колись було, то й не повірять...», — розказував 116-річний дід Іван Розсолода. Пригадуєте? То із двотомника Дмитра Яворницького «Запоріжжя у залишках старовини й переказах народу».

«Тепер нема й тої сили-силенної риби, що була колись. Оця риба, що її тепер ловлять, то й за рибу тоді не вважали. Тоді все чечуги, пістрюги, коропи та осетри на все; за одну тоню витягали її стільки, що на весь курінь вистачало. Батьку мій, і де ж воно все те поділося? І очам своїм не вірю!» — продовжував Іван Розсолода.

А що вам сказати? Що сьогодні водиться у водах дніпрових? Допомогти відповісти на це я попросив людей, які на власні очі бачать все те, що відбувається на глибині. А саме — підводного археолога з 13-річним стажем, завідувача відділу археології Запорізького національного заповідника «Хортиця» Валерія Нефйодова та його колеги Максима Остапенка, який має поки що дворічний стаж підводних розвідок.

Валерій Нефйодов: На жаль, можу сказати про істотні негативні зміни у водах Дніпра. Якщо у відкладах, що їх відносять до XVIII століття та більш ранніх часів, скіфських, наприклад, містяться лише молюски беззубок річкових і круглих равликів, то відклади пізнішого часу — з молюска дрейсена річкова — трикутного, невеликого за розміром. Зараз усі тверді поверхні ріки обросли саме його колоніями. Очевидно, він потрапив у Дніпро в XIX столітті — в результаті розвитку судноплавства. І так широко розповсюдився після підняття рівня води, що сталося внаслідок спорудження каскаду водосховищ, замулення ґрунтових ділянок, вимивання вапнякових порід, збільшення у воді вмісту кальцію.

Максим Остапенко: Треба сказати, що традиційно Дніпро малювали з білим піском і блакитною водою. А тепер вода якогось незрозумілого сіро-жовтого забарвлення, а піску в Дніпрі практично не зосталося. Увесь пісок вимито, все дно ріки встелене суцільним, зовсім мертвим килимом колоній дрейсени річкової. Жахливе видовище!

В.Н.: Уточню: все ж таки не все дно, а переважно в місцях сильної течії — нижче греблі Дніпрогесу. Вже є ділянки дна, де ми практично не можемо працювати. В тому числі й у старому річищі Дніпра, біля Хортиці. Таким чином відбувається геологічне формування нових відкладів — ґрунту, що складається зі стулок відмерлих молюсків дрейсени. У кілька метрів завтовшки.

А ще не так давно, років зо п'ять тому, на Старому Дніпрі, особливо у верхній його частині, що вище острова Байди — настил піску на окремих ділянках сягав шістьох метрів.

М.О.: Про жодне багатство рибних запасів тут і говорити нічого. Навіть водорості не ростуть. У найкращому разі в місцях нагромадження дрейсени можна побачити два-три види риб. А про раків і мови не може бути!

В.Н.: — Рак завжди шукає чисту воду. А що риби останнім часом поменшало — факт незаперечний. Та й великої цього року я майже не зустрічав, хоча раніше, ще у 1987-му, пощастило побачити сома завдовжки до трьох метрів. Судаків багато було. Тепер цієї риби поблизу Хортиці майже немає.

М.О.: Читачі «Голосу України», напевне, знають, що давньогрецький історик Геродот писав: Борисфен- Дніпро — четверта з тих, які течуть Скіфією, але серед усіх узагалі, крім Нілу, найбагатша на спожиток — і багато прекрасної риби, а вода на смак напрочуд приємна й чиста. Відомо, що з Дніпра-Борисфена за давніх часів постачали рибою ледь не весь старогрецький світ. Тепер усе навпаки — бідолашна риба не задихається від власної кількості і раків штанами не ловлять.

О.М.: Тепер якщо видів зо двадцять риби залишилося, то дуже добре. Найпоширеніші, за нашими спостереженнями, бичок, окунь, тоді вже тарань, судак, сом. Залежно від місця. Йорж, скажімо, якого ми полюбляли ловити в дитинстві, з якого, вважалося, юшка найсмачніша, майже не зустрічається.

Так, багато води спливло. Але нам все ж таки щастить — часто знаходимо залізні речі. Інколи й такі, що пролежали тисячу або й дві тисячі років — і добре збереглися. А вже ті, з недавніх часів, які пролежали у воді років з п'ятдесят, мають вигляд гірший за перших. Отже, хімічний склад води в нашому столітті дуже змінився. Метал значно скоріше окислюється в останні десятиліття. Тож не дивно, що половина стоків, які потрапляють у Дніпро, не піддаються очищенню.

Що ж до Каховського водосховища, де нам доводилося працювати, то місцеві мешканці недарма називають його «гнилим морем — рукотворним горем». Зміни, що відбуваються там, на мій погляд, — катастрофічного характеру.

По-перше — і про це мало хто знає — у Каховському водосховищі живе багато медуз. Уперше я їх побачив там 1991 року, коли наша експедиція проводила підводні обстеження Капулівської січі та Кам'янки-городища. Медуз було доволі: до п'яти на квадратний метр поверхні води. Трохи менше — на глибині. Щодо риби у водосховищі, то вона вже більше нагадує морських мешканців. І це, як і наявність медуз, свідчить про достаток для їх існування різноманітних солей та кальцію. Старожили, яких я розпитував про минуле Великого Лугу (за Яворницьким, він «починався біля лівого берега Дніпра, навпроти острова Хортиці, тягнувся зі 100 верст і закінчувався на тому ж березі Дніпра, навпроти урочища Паліївщини, вище Микитиного Рогу». — В.Д.), стверджують, що вода в Дніпрі ніколи раніше не цвіла. Її нинішнє регулярне цвітіння — не що інше, як екологічна хвороба. Через цвітіння природа прагне самоочиститись.

По-друге, за рахунок розмивання берегів на досить великих площах, кожного року кількість землі, переважно чорноземів, які втрачає Україна, зростає. А це — доволі значні території.

До речі, можливо, не всі знають, що до створення Каховського водосховища тут був славнозвісний Великий Луг — легені України, райське місце для життя. Людину воно приваблювало — це засвідчує безліч пам'яток. Ті з них, що були неподалік старого русла Дніпра, пішли від нас без вороття. Скажімо, в районі Васильківки в 60-ті роки місцеві мешканці ходили й збирали берегом водосховища кремнієві вироби відрами.

М.О.: Нависла небезпека і над пам'ятками, які взагалі ні за яких обставин не мали б потрапити до розряду знищуваних. Як ото кургани-могильники скіфських часів на Мамай-горі. Це ж — унікальна пам'ятка історії. До речі, кургани Мамай-гори стали емблемою Інституту археології України. Тепер вони практично на межі загибелі — за 50—100 метрів від сімдесятиметрового урвища.

В.Н.: А там не лише скіфські кургани. На Мамай-горі багато пам'яток, які належать до різних епох. Окрім скіфських є так звані «довгі кургани». Там же й дуже цікаві могильники Середньовіччя. Могильник — є таке припущення — слов'ян-християн, приблизно X—XIV століття.

Коли робили водосховище, то не задумувались над багатьма проблемами. І насамперед над тим, якою мірою буде порушено екологічний баланс. Тепер, коли відбувається величезне замулення, можна сміливо стверджувати: Дніпро прагне повернутися до того стану, в якому він століттями перебував. Невідомо лише, скільки часу знадобиться йому для цього.

М. О.: Й до чого це призведе. Можливо, до ще більшої екологічної катастрофи. І знову першою зазнає лиха від цього людина.

В. Н.: Пригадайте долю численних штучних ставків, створених на малих річках. З часом вони замулюються, заростають і все повертається «на круги своя».

М. О.: Проблему Каховки, як і всього Дніпра, треба розв'язувати на дуже серйозному рівні. Адже жити на випаленій землі, без нашого, українського, чорнозему і дніпровської води, у бетонних коробках — то, погодьтеся, вельми невтішна перспектива.

— Інтенсивний відбір проб води з Дніпра дає нам право стверджувати, що питна вода поки що відповідає Держстандарту, — каже начальник Запорізького регіонального управління водних ресурсів Олександр Шель. — Сьогодні маємо займатися режимом водоохоронних зон, але немає нічого такого, чим ми могли б вплинути на порушників. Я не можу ніяк покарати їх. А той, хто може, не робить цього... А Дніпро потрібно рятувати. Тільки не треба зараз говорити про «відновлення», «поліпшення»... Потрібно зупинити сповзання, зробити все, щоб ситуація не погіршувалася. Скажімо, для Запоріжжя та й усієї області найболючішою залишається проблема неочищених стічних вод. Коли промисловість працювала, то побутові стоки до певної міри розбавлялися промисловими, відбувалося своєрідне врівноваження. Тепер фекалії, від яких найбільше страждає Дніпро, концентровані, надзвичайно агресивні. Міські очисні споруди не можуть через свою малу потужність нейтралізувати їх. Злива каналізація взагалі відсутня, а тому...

Ні, не хочу називати кількість тонн отого, що протягом року скидають у води Дніпра: легше від того не стане. А факт «довгобуду» очисних споруд Лівобережжя обласного центру ще раз підтверджує: споруди такий об'єкт тепер не під силу навіть такому промисловому велетові, як Запоріжжя.

Запорізька область.

«Чому це я — «манкурт» ?»

— цікавиться читач газети, але не відповідає на власне запитання

Резонанс

19 СЕРПНЯ цього року в «Голосі України» опубліковано велику статтю академіка НАН України Павла Кислого «Еліта нації, мова й гідність». Написана вона дохідливо й цікаво. Автор стверджує, що власне української еліти в нас ще немає. Він аналізує теперішню складну мовну ситуацію, зазначає причини, через які протягом віків український народ прийшов до неї. Зрештою, науковець доводить, що мова народу, з якої розвинулася сучасна українська мова, побутувала на терені України ще 1500 років тому. Одне слово, читач одержав добротний матеріал, у якому є інформація, донедавна прихована за сімома замками.

Є в цьому матеріалі й згадка про манкуртів та яничарів, тобто про отих перекинчиків, що пішли «в услужение» до сусідньої, багатшої культури, яка жила під одним імперським дахом з українською, але, на противагу від української, не була переслідувана властями.

На виступ національно свідомого вченого, якому душа болить болями України, надходять відгуки. І не тільки схвальні. Зупинюся на одному з них, написаному теж ученим, доктором психологічних наук, професором. Прізвища його не називатиму з причин, які читачеві стануть зрозумілі.

Нотатки професора «Про гідність громадянина і гідність ученого» цікаві саме якоюсь психологічною оголеністю. Річ у тім, що цей поважний пан сприйняв рядки про манкуртів та яничарів на свій рахунок, хоч його прізвище в роботі П.Кислого не згадується. Мірку ю так, що доктор психологічних наук сприйняв ці рядки на свій рахунок не без підстав. Адже кожен знає самого себе краще, аніж інші люди. Тож чоловікові видніше.

У цього автора дещо дивна манера викладу. Парадоксальна, чи що. Ставить перед читачем якесь хитромудре запитання і аж ніякою мірою не відповідає на нього. Ось приклад. Автор запитує: «Чому це я, людина, яка любить свою землю, пишається «Словом о полку Ігоревім», шаную Шевченка й Франка, не мислить свого життя без Пушкіна та Гоголя, чому це я — «манкурт»?

Думалося, що після цієї, дещо пишної тиради, автор розповість, як він дійшов до життя такого? Тим більше, що й тема до цього зобов'язувала. Проте шановний професор питання геть не висвітлив, поспіхом перейшовши до інших. Хоча б і до такого: «Як вигадаєте, етнографічно зовнішнього вигляду та костюма запорозькі козаки кому завдячують?» Теж цікаве запитання, хоч і досить вузьке: звідки це в козаків прагнення носити штані завширшки з Чорне море? Проте й тут автор вірний власній манері: відповіді не дає. Почитаєш таке і замислишся: на що ж це чоловік натякає? Як кажуть росіяни: «Намеки тонкие на то, чего не ведает никто».

І все ж у матеріалі професора є одна поважна думка. Правда, він її не сформулював, але вона випливає з тексту. Автор вважає, що у справі державотворення бажано віддавати перевагу не національним питанням, отже, не мові, а соціальним, скажімо, правопорядкові в державі, механізмові створення й дотримування вимог загальнообов'язкових законів тощо.

Що ж, питання це давнє, пан професор не перший його порушує. З ним можна було б погодитись, якби отой правопорядок в Україні підтримувався з допомогою української, тобто державної мови, а не з допомогою іноземної. Пан професор мав би цілковиту рацію, якби депутати Верховної Ради України, виробляючи українські закони, та послуговувалися тільки українською мовою, а не іноземною, як ще подекуди буває. Адже все це державна робота, і в Українській державі вона має виконуватися з допомогою української мови, а не іноземної. Бо слово, сказане мовою держави, в якій живеш і працюєш, — це початок усього соціального й національного.

Тож відкладати створення еліти чи впровадження української мови в державне життя «на потім», тобто на той час, коли закони виконуватимуться і службові особи держави суворо дотримуватимуться прав людини — ця порада для наївних, шановний пане професоре.

Водночас ніхто ані вам, ані іншим громадянам України не боронить користуватися звичною для нас іноземною мовою. Будьте ласкаві! Але до чого тут держава?

Коли я служив у війську, то моєму закарпатському другові старший лейтенант, між іншим, з українським прізвищем, почувши, що той розмовляє українською мовою, не посоромився зауважити: «Рядовой Красняник! Свое наречие оставьте для колхоза. И для будущей своей жены. А здесь Советская Армия. Не забывайте об этом!» Для чого згадую це? Для того, що держава, як і особа, має свої права. Радянська держава дбала про російську мову. Українська держава має дбати про українську. Вона зобов'язана домогтися, скажімо, від працівників державних закладів та установ користування саме державною, українською мовою; навчати учнів, студентів, курсантів та різних конкурсантів державних навчальних закладів саме цією мовою. Між іншим, аж ніяк не гіршою від деяких інших, але набагато давнішою за них.

І тоді, коли це станеться, у нашій державі різко поменшає манкуртів та яничарів. Бо справжній український мовлянин — це майже завжди людина несхитної української вірності. Не дивно, що цього боїться російські шовіністи, розуміючи, що слово — це Бог. Тим більше, коли воно українське.

Борис СИДОРЕНКО,
людина без наукових звань.

Інформація про додатковий випуск акцій відкритого акціонерного товариства «Київський завод комунального машинобудування»

1. Характеристика емітента
Відкрите акціонерне товариство «Київський завод комунального машинобудування».
Юридична адреса: Київ-22,вул. Васильківська, 28. Код ЗКПО — 14315428.
Державна реєстрація акціонерного товариства: № 14315428 від 14 грудня 1994 р.
Номери розрахункового (поточного) та інших рахунків акціонерного товариства:
— р/р 260502 в Московському відділенні АК ПІБ м. Києва, МФО 322175.

Основними напрямами діяльності є розроблення й виготовлення технічних засобів для санітарного прибирання населених пунктів, а також виготовлення товарів народного вжитку, платні послуги, комерційна та зовнішньоекономічна діяльність.

Розмір статутного фонду становить 29.537.000.000 (двадцять дев'ять мільярдів п'ятсот тридцять сім мільйонів) карбованців. Статутний фонд сплачено сповна.

Бухгалтерський баланс за станом на 1 липня 1995 року (в млн. крб.)

Актив			Пасив		
1. Основні засоби та інші позаоборотні активи	75493	76293	1. Джерела власних та прирівняних до них коштів	115276	155282
2. Запаси і затрати	42721	122581	2. Довгострокові пасиви	1500	...
3. Грошові кошти, розрахунки та інші активи	19191	7397	3. Розрахунки та інші пасиви	20629	51619
Всього	137405	206901	Всього	137405	206901

Спискова чисельність службовців становить 432 чол.

Професійні данні про керівників:

Стельмашенко Анатолій Іванович — директор, освіта вища, інженер-металург, загальний виробничий стаж — 36 років.

Перевишко Лідія Михайлівна — головний бухгалтер, освіта середня спеціальна, бухгалтер, загальний виробничий стаж — 22 роки.

2. Дані про випуск акцій

Протокол прийняття рішення про додатковий випуск акцій № 2 від 27.09.1995 р.

Мета випуску — збільшення статутного фонду залученням недержавних інвестицій з метою стабілізації фінансового становища підприємства в умовах лібералізації цін (згідно з Указом Президента України № 812/94 від 28 грудня 1994 р.).

Контрольний орган — фірма «Консалт-Лаг», ліцензія на аудиторську діяльність № 000507 відповідно до Закону України «Про аудиторську діяльність» рішенням Аудиторської палати України № 503 від 10 січня 1995 року, дозволено здійснювати аудит підприємств, господарських товариств та банків. Ліцензія чинна до 10 січня 1999 року.

Плановий обсяг емісії — 920.000 (дев'ятсот двадцять тисяч) простих іменних акцій. Номінальна вартість однієї акції — 25.000 (двадцять п'ять тисяч) карбованців. Загальна сума емісії — 23.000.000.000 (двадцять три мільярди) карбованців.

Акціонери мають права:

брати участь у загальних зборах акціонерів, мінімальна кількість акцій, що дає право голосу, 2000 (дві тисячі) штук (1 акція — 1 голос);

брати участь в управлінні справами;

брати участь у розподілі прибутків та отримувати дивіденди;

отримати частину вартості майна в разі ліквідації товариства пропорційно до вартості належних акціонерові акцій;

передавати акції, що належать акціонерові, в порядку, визначеному чинним законодавством та Статутом товариства, заповідати їх у спадщину;

інші права, передбачені ст. 5 Закону «Про цінні папери та фондову біржу».

Акції випускаються однієї серії «В» з № 000001 по № 920000.

Початок продажу акцій — 17 жовтня 1995 року.

Кінець продажу акцій — 10 листопада 1995 року.

Переважне право на придбання акцій додаткового випуску мають акціонери підприємства. Курс продажу акцій складається під впливом попиту та пропозицій. У разі досягнення рівня передплати достроково правління товариства може прийняти рішення про дострокове закінчення продажу акцій.

Виплату дивідендів здійснюють щорічно за підсумками виробничої діяльності до 1 березня наступного за звітним роком шляхом перерахування на особистий рахунок акціонерів або одержання їх на підприємстві за адресою: м. Київ, вул. Васильківська, 28.

3. Результати попередньої емісії

Загальна сума першого випуску акцій — 29.537.000.000 (двадцять дев'ять мільярдів п'ятсот тридцять сім мільйонів) карбованців, що становить 1.181.480 (один мільйон сто вісімдесят одна тисяча чотириста вісімдесят) простих іменних акцій. Номінальна вартість однієї акції — 25.000 (двадцять п'ять тисяч) крб. Випуск акцій зареєстровано в Київському міському фінансовому управлінні 5 січня 1995 р. за № 6/1/95.

У власності керівних працівників — 59074 акції, що становить 5 % загального обсягу випуску.

Чинники ризику підприємства:
економічна нестабільність у країні;
прогресування інфляції.

Про проведення виборів до Академії правових наук України

Президія Академії правових наук України згідно зі статутом академії сповіщає про проведення виборів дійсних членів (академіків) та членів-кореспондентів Академії правових наук України за такими відділеннями (спеціальностями):

НАЙМЕНУВАННЯ ВІДДІЛЕННЯ	КІЛЬКІСТЬ ВАКАНСІЙ	
	Дійсних членів (академіків)	Членів-кореспондентів
Теорії та історії держави і права	—	1
Державно-правових наук	—	3 (у тому числі 2 з міжнародного права)
Цивільно-правових наук	1	3 (у тому числі 1 з трудового права)
Правових проблем охорони навколишнього середовища і аграрного права	—	1
Кримінально-правових наук	1	3

Дійсними членами академії обираються громадяни, які зробили істотний особистий внесок у розвиток юридичної науки, значний внесок в її організацію, підготовку наукових юридичних кадрів, побудову демократичної правової держави України, мають, як правило, вчений ступінь доктора наук або вчене звання професора.

Членами-кореспондентами академії обираються громадяни України, які зробили значний особистий внесок у розвиток юридичної науки, підготовку наукових кадрів, побудову демократичної держави України, мають вчений ступінь або вчене звання.

Згідно зі статутом висунення у дійсні члени (академіки), і члени-кореспонденти здійснюють ради наукових і вищих навчальних закладів та дійсні члени (академіки) Академії правових наук України протягом одного місяця з дня опублікування цього повідомлення.

Організації (особи), які висунули кандидатів у дійсні члени (академіки) і члени-кореспонденти академії, направляють на ім'я президента академії такі документи: згоду кандидата на участь у конкурсі; особистий листок встановленого зразка; довідку про науково-виробничу діяльність кандидата; список наукових праць; рішення ради або рекомендацію дійсного члена Академії правових наук України; чотири фотокартки кандидата розміром 3х4 см. Невідповідність поданих документів зазначеним вимогам є підставою для зняття кандидатури з обговорення.

Матеріали з питань виборів надсилаються за адресою:
310078, м. Харків, вул. Мироносицька, 29, президія Академії правових наук України.
Телефони для довідок: 47-17-90, 43-40-37.

Арбитражным судом Донецкой области (340105, г.Донецк, бульвар Пушкина, 34) Возбуждено дело № 125/5-24 о банкротстве общества с ограниченной ответственностью **«Антонина»**. Адрес: 339000, Донецкая область, г.Макеевка, ул.Трочинского, 35, р/с 467069 в Шахтэкономбанке г.Макеевка, МФО 334936.

Заявления кредиторов и санаторов подавать в арбитражный суд в течение месяца со дня опубликования этого объявления.

Київське відділення Акціонерного товариства лікувально-оздоровчих закладів профспілок України **«Укрпрофоздоровниця»** ліквідується (м. Київ, вул. Шота Руставелі, 39/41).

Претензії кредиторів приймаються Правлінням АТ **«Укрпрофоздоровниця»** в установленому чинним законодавством порядку.

Інформація про випуск інвестиційних сертифікатів взаємним фондом «Перший Спаський» інвестиційної компанії «Спаський Форум»

Відомості про інвестиційну компанію
Повне найменування: закрите акціонерне товариство інвестиційна компанія «Спаський Форум».
Скорочена назва: інвестиційна компанія «Спаський Форум».
Організаційно-правова форма: акціонерне товариство закритого типу.
Компанія зареєстрована виконкомом міської Ради народних депутатів м.Миколаєва, свідоцтво № 8566, реєстровий № 23399476, від 29 травня 1995 р.
Телефон (0512) 23 81 29, (0512) 29 55 03, факс (0512) 23 81 29.
Р/р 2467260 у МФ АБ «Інко», МФО 326063.
Місце розміщення компанії: 327056, м.Миколаїв, вул.Горького, 2-Б.
Дозвіл Міністерства фінансів — № 715 від 19 серпня 1995 р.
Інвестиційна компанія «Спаський Форум» заснувала взаємний фонд «Перший Спаський».
Тип взаємного фонду: закритий.
Повне найменування фонду: взаємний фонд «Перший Спаський» інвестиційної компанії «Спаський форум».
Місце розміщення фонду: 327056, м.Миколаїв, вул.Космонавтів, 132-А, тел. 23 64 98.
Р/р 2467561 у МФ АБ «Інко», МФО 326063.
Термін діяльності фонду: 5 років, з 31.05.1995 р. по 31.05.2000 р.
Кошти фонду: інвестиційною компанією «Спаський Форум» передано на окремий баланс взаємного фонду майна на загальну суму 6 000 000 000 (шість мільярдів) крб.
1.1. Повне найменування фонду: взаємний фонд «Перший Спаський» інвестиційної компанії «Спаський форум».
1.2. Місцерозміщення фонду: 327056, м.Миколаїв, вул.Космонавтів, 132-А, тел.23 64 98.
Р/р 2467561 у МФ АБ «Інко», МФО 326063.
1.3. Тип взаємного фонду: закритий.
1.4. Термін діяльності фонду: 5 років, з 31.05.1995 р. по 31.05.2000 р.
1.5. Розмір статутного фонду інвестиційної компанії становить: 6 400 000 000 (шість мільярдів чотириста мільйонів) крб. Інвесткомпанією було передано до статутного фонду взаємного фонду «Перший Спаський» 6 000 000 000 (шість мільярдів) крб. як цінні папери.
2.1. Основним напрямом діяльності взаємного фонду є:
здійснення інвестування в цінні папери та придбання нерухомого майна, часток і паїв, що належать державі в майні господарських товариств, у процесі приватизації.
2.2. Предметом діяльності взаємного фонду є:
здійснення спільного інвестування шляхом випуску інвестиційних сертифікатів, пропонованих для розміщення серед учасників.
2.3. Метою діяльності взаємного фонду є:
сприяння приватизації державного майна за допомогою здійснення діяльності в галузі спільного інвестування;
розвиток виробництва підприємницької, економічної, соціальної діяльності громадян України;
покращення добробуту населення;
отримання прибутку.
4. Інвестиційні сертифікати
Інвестиційна компанія організовує продаж інвестиційних сертифікатів з правом залучення агентів з розповсюдження цінних паперів компанії, інвестиційна компанія не може пропонувати на продаж інвестиційні сертифікати за ціною, нижчою від номінальної.
4.2. Інвестиційні сертифікати фонду випускаються для продажу за грошові кошти та обміну на приватизаційні папери як іменні інвестиційні сертифікати в кількості 900 000 шт. номінальною вартістю 100 000 карбованців за один сертифікат на загальну суму випуску 90 000 000 000 карбованців.
4.3. Інвестиційні сертифікати підлягають викупові фондом не раніше закінчення терміну використання приватизаційних паперів.
Компанія забезпечує вільний перепродаж інвестиційних сертифікатів. Під час викупу інвестиційних сертифікатів, коли вартість майна в разі ліквідації нижче за його номінальну вартість, різниця учасникам покривається за рахунок коштів засновників.
5.1. Комісійні, винагороди та витрати, що можуть бути сплачувані за рахунок коштів фонду:
реклама, інформація в засобах масової інформації;
випуск інвестиційних сертифікатів, прямі та побічні витрати з їх реалізації;
витрати за договором з депозитарієм та аудитором;
за виконання своїх обов'язків інвестиційний керуючий отримує винагороду в розмірі 5 відсотків середньорічної вартості чистих активів фонду, або 10 відсотків, якщо активи фонду більш як на 50 відсотків сформовано за рахунок приватизаційних паперів.
6.1. Виплата дивідендів здійснюється за адресою: м.Миколаїв, вул.Горького, 2-Б по закінченні кожного фінансового року після затвердження його підсумків та річного балансу загальними зборами засновників.
6.2. Додаткове повідомлення про термін та місце виплати дивідендів публікується в засобах масової інформації.
6.3. Учасникам взаємного фонду не гарантовано фінансовий розмір дивідендів.
7.1. Інвестиційні сертифікати взаємного фонду «Перший Спаський» випускаються на продаж та обмін на приватизаційні папери та грошові кошти населення на загальну суму 90 (дев'яносто) мільярдів карбованців. Загальний обсяг емісії — 900 000 іменних інвестиційних сертифікатів номінальною вартістю 100 000 (сто тисяч) карбованців.
7.2. Учасникові взаємного фонду може бути видано сертифікат на сумарну вартість інвестиційних сертифікатів.
8.1. Інвестиційні сертифікати фонду випускаються для продажу за грошові кошти та обміну на приватизаційні папери як іменні інвестиційні сертифікати в кількості 900 000 шт. номінальною вартістю 100 000 карборванців за один інвестиційний сертифікат на загальну суму випуску 90 000 000 000 карбованців.
9.1. Під час розміщення першої емісії обмежень немає.
9.2. Взаємний фонд не може придбати інвестиційні сертифікати іншого інвестора та інвесткомпанії.
10.1 Під час розміщення першої емісії жодних обмежень для юридичних осіб немає, крім випадків, передбачених чинним законодавством.
11.1. День початку продажу 3 жовтня 1995 р.
11.2. Інвестиційні сертифікати пропоновано на продаж протягом шести місяців з початку їх розміщення серед учасників.
12. Перелік та результати попередніх емісій цінних паперів
12.1. Інвесткомпанія здійснила перший випуск простих іменних акцій в кількості 64 000 (шістдесят чотири тисячі) штук на загальну суму емісії 6 400 000 000 (шість мільярдів чотириста мільйонів) карбованців для формування статутного фонду компанії. Свідоцтво про реєстрацію випуску цінних паперів від 21 липня 1995 р., реєстраційний № 109/1/25. Акції сповна оплачені засновниками компанії та здані в депозитарій для зберігання. Випуск інвестиційних сертифікатів компанія не здійснювала.
13.1 Прибуток між власниками інвестиційних сертифікатів розподіляють як дивіденди.
13.2. Дивіденди визначають з розрахунку чистих активів на один інвестиційний сертифікат.
Вартість чистих активів визначають відповідно з положенням, затвердженим Мінфіном України «Про порядок оцінки чистих активів інвестиційних фондів і взаємних фондів інвестиційних компаній».
14.1. Засновники інвесткомпанії
Закрите акціонерне товариство науково-виробниче підприємство «ЕНІКОМ & К», реєстровий № 23398655 від 11.05.95 р.
Юридична адреса: Україна, м.Миколаїв, вул.Горького, буд.2-Б.
Частка у статутному фонді інвесткомпанії становить 50,9 %.
15.1. Товариство з обмеженою відповідальністю науково-виробниче підприємство «ЕНІКОМ», реєстровий № 4795 від 08.04.1993 р.
Юридична адреса: Україна, м.Миколаїв, вул.Поздовжна, буд .5-А, кв.13.
Частка у статутному фонді інвесткомпанії становить 23,6 %.
16.1. Товариство з обмеженою відповідальністю «ІНФОТЕХСЕРВІС», реєстровий № 1827 від 20.01.1992 р.
Юридична адреса: Україна, м.Миколаїв, вул.Правди, буд. 5—А, кв.4.
Частка у статутному фонді інвесткомпанії становить 0,5 %.
17.1. Товариство з обмеженою відповідальністю «ЕКОВЕНТ», реєстровий № 13845704 від 07.02.94 р.
Юридична адреса: Україна, м.Миколаїв,вул.Біла, буд.67, кв.43.
Частка у статутному фонді інвесткомпанії становить 25,0 %.
18.1. Органи управління: Крицький Микоял Петрович президент (голова правління) інвесткомпанії «Спаський Форум»
освіта вища;
загальний стаж роботи 29 років, у т.ч. 19 років на керівних посадах;
частка у статутному фонді інвесткомпанії— 50,9 %.
19. Відомості про інвестиційну компанію
19.1. Повне найменування: закрите акціонерне товариство інвестиційна компанія «Спаський Форум».
19.2. Скорочена назва: інвестиційна компанія «Спаський Форум».
19.3. Організаційно-правова форма: акціонерне товариство закритого типу.
19.4. Компанія зареєстрована виконкомом міської Ради народних депутатів м.Миколаєва, свідоцтво № 8566, реєстровий № 23399476, від 29 травня 1995 р.
Телефони: (0512) 23 81 29, (0512) 29 55 03, факс (0512) 23 81 29.
Р/р 2467260 у МФ АБ «ІНКО», МФО 326063.
Місцерозміщення компанії: 327056, м.Миколаїв, вул.Горького 2-б.
Дозвіл Міністерства фінансів — № 715 від 19 серпня 1995 р.
19.5. Інвестиційна компанія «Спаський Форум» заснувала взаємний фонд «Перший Спаський».
1.5.1. Тип взаємного фонду: закритий.
1.5.2. Повне найменування фонду: взаємний фонд «Перший Спаський» інвестиційної компанії «Спаський Форум».
15.3. Місцерозміщення фонду: 327056, м.Миколаїв, вул.Космонавтів, 132-а, тел.23 64 98.
Р/р 2467561 у МФ АБ «Інко», МФО 326063.
1.5.4. Термін діяльності фонду: 5 років, з 31.05.1995 р. по 31.05.2000 р.
1.5.5. Кошти фонду: інвестиційною компанією «Спаський Форум» передано на окремий баланс взаємного фонду майна на загальну суму 6 000 000 000 (шість мільярдів) крб.
20.1. Аудиторська фірма «Аудит—ФІНЕКС», ПМП, м.Миколаїв, пр.Леніна, буд.64, тел.(0512) 37 84 65. Ліцензію серії АБ № 000310 від 20 вересня 1994 р. видано аудиторською палатою України на право здійснення аудиторської діяльності.
21.1 Депозитарії Миколаївського філіалу акціонерного банку «ІНКО».
21.2. 327021, м.Миколаїв-21, пр.Леніна, буд.21.
22. Дозвіл на справдження діяльності з випуску та обігу цінних паперів № 715 від 9 серпня 1995 р.
23. Інформацію зареєстровано у Міністерстві фінансів України. Свідоцтво № 288/3/95 від 22 вересня 1995 р.
За достовірність поданої інформації відповідає емітент.

GREENPEACE

«ГРІНПІС УКРАЇНА» — одне з 34 національних відділень міжнародної недержавної екологічної організації «Грінпіс», основною метою якої є активний захист навколишнього середовища і яка має 5 мільйонів прихильників в усьому світі, —

оголошує конкурс

на заміщення посади **виконавчого директора «Грінпіс Україна»**, котрий:

має стати лідером колективу, забезпечити його розвиток та ефективну діяльність на національному та міжнародному рівнях, візьме на себе відповідальність за всі напрями діяльності офісу.

Кандидати повинні:

— мати досвід у царині менеджменту, адміністративної та керівної діяльності, бажано в сфері недержавних установ;

— мати уявлення про тенденції сучасного суспільного розвитку в нашій країні та за кордоном;

— знати проблеми та тенденції розвитку екологічного та інших громадських рухів в Україні;

— мати життєвий досвід та бути віком 30—45 років (бажано);

— блискуче володіти українською та англійською мовами (усно та письмово);

— вміти працювати з людьми та приймати рішення на основі детальних обговорень та пошуку всіх можливих варіантів;

— вміти брати на себе відповідальність, працювати і приймати необхідні рішення в умовах жорстких обмежень часу, підтримувати та спрямовувати працю всіх співробітників офісу.

Якщо Ви прагнете зробити цей світ кращим, працювати в міжнародній мультикультурній організації, вмієте працювати швидко в умовах постійних змін, в колективі високомотивованих особистостей, а також відповідаєте викладеним вимогам, надішліть автобіографію та лист-супровід (англійською мовою) і фото на адресу: **252010, Київ: а/с 500, «Грінпіс Україна», Андрію Глазовому. (На конкурс).**

Листи приймаються до 25 жовтня 1995 року (включно).

Шоколад

з горіхами, 100г, $ 0,27—0,29 (Іспанія, Франція)

8 (095) 191-33-67, 191-24-26, 195-36-28.

ПКП «ЮВИС» приобретет:

КРУГ НЕРЖАВЕЮЩИЙ

а также трубы, никель и лом нержавеющих марок стали

320005, Украина,
г. Днепропетровск, ул. Гоголя, 52
Тел.: (0562) 47-80-71, 47-62-69.
Факс (0562) 47-80-76.

К сведению акционеров АО «Славутский рубероидный завод»

2 декабря 1995 года в помещении заводоуправления по адресу: Хмельницкая обл., г. Славута, ул. Мануильского, 95, состоится общее собрание акционеров АО «Славутский рубероидный завод».

Начало собрания в 10.00.

Повестка дня.

1. Определение организационной структуры общества.
2. Утверждение устава общества.
3. Выборы председателя, членов правления и ревизионной комиссии.

Явка всех акционеров обязательна.

Правление АО «Славутский рубероидный завод».

ТРУД —

➢ это социальное и гражданское согласие

➢ это объективность и доступность

➢ это мнение и интересы украинского читателя.

Подписные цены на газету «**ТРУД**» на I-е полугодие 1996 года — на уровне большинства местных газет.

Индекс 50130 — 300, 900, 1800 тысяч карбованцев, соответственно на один, три и шесть месяцев.

Индекс 32068 (выпуск «в конце недели») — соответственно 100, 300, 600 тысяч карбованцев.

Подписка ведется всеми почтовыми отделениями без ограничений.

КБ «Элита»

Коммерческий банк «Элита» объявляет о прекращении с 30 сентября 1995 года подписки на акции первого выпуска в связи с набором всей суммы, указанной в информации о их выпуске, опубликованной в «Голосе Украины» 12 августа 1995 года.

Председатель Правления КБ «Элита» И. В. Сергиенко.

«Энергосбережение»

Производим плиты теплоизоляционные перлито-фосфогипсовые, размер: 300×200×80. Температура применения — до 700°.
Тел./факс: 225-50-68, 225-30-28.

МАСЛА

"Леол" пропонує різні види моторних масел Лебединського нафтомаслозаводу на контрактній основі.
Можливий бартер на цукор.

Телефон: (044) 245-46-61, 245-46-62

14—17 листопада 1995 р.
м. Київ

Спеціалізована виставка «ПРОДМАШ-95»

Усі, хто бажає **реалізувати** устаткування для переробки сільськогосподарської продукції, харчової та переробної промисловості,

запрошуються до національного виставочного центру.

Організатор: Мінмашпром України, за участю Мінсільгосппроду та Держхарчопрому України.

Додаткова інформація та умови участі за адресою:

Асоціація «Прома»
254112, м. Київ, вул. Дегтярівська, 48.

Тел. 213-82-39.
Тел./факс: 213-77-21.

Фирма «КОМПАНЬОН»

со склада в Киеве реализует
проволоку ВР-1 ØØ 4;5 мм.
Купим оцинковку в листах.
Тел.: (044) 266-55-65, 267-68-82.

Информация о восьмом выпуске акций

Акционерного коммерческого банка «Бизнесбанк»

Характеристика эмитента

Акционерный коммерческий банк «Бизнесбанк» (сокращенное название — АКБ «Бизнесбанк») создан согласно решения собрания учредителей 28 декабря 1991 г., протокол № 1, в виде отрытого акционерного общества и зарегистрирован Национальным банком Украины 6 февраля 1992 г.

Регистрационный номер 64.

Адрес АКБ «Бизнесбанк»: 244030, г. Сумы, ул. Кирова, 20.

Зарегистрированный уставный фонд банка на период подписки составил 15360000000 крб. (пятнадцать миллиардов триста шестьдесят миллионов крб.) или 7680000 акций (семь миллионов шестьсот восемьдесят тысяч акций), в т. ч. привилегированных 50 акций.

Все акции простые именные номинальной стоимостью 2000 крб. каждая.

Сумма уставного фонда оплачена полностью.

Руководящими органами банка являются: общее собрание акционеров, совет банка, дирекция банка.

Контроль за деятельностью банка осуществляет ревизионная комиссия банка и аудиторская фирма.

Директор банка — Куценко Валерий Григорьевич, образование высшее, стаж работы в банке — 11 лет.

Главный бухгалтер — Комар Екатерина Владимировна, образование средне-специальное, стаж работы в банке — 17 лет.

Описание деловой активности

АКБ «Бизнесбанк» осуществляет расчетное и кредитное обслуживание клиентов. Сумма прибыли банка за 1994 г. составила 17845 млн. крб.

Баланс АКБ «Бизнесбанк» на 1 июля 1995 г.

Актив	млн. крб.
1. Средства на кор. счете	1179
2. Кредиты, выданные банком:	
краткосрочные	53655
долгосрочные	3200
3. Межбанковский кредит	3401
4. Основные средства	1373
5. Прочие активы	172
6. Отвлеченные средства	9198
Баланс:	72178
Пассив	
1. Уставный фонд	15360
2. Прочие фонды	6068
3. Расчетные счета предприятий и организаций	3641
4. Депозитные счета	7900
5. Прочие пассивы	30011
6. Прибыль банка	9198
Баланс	72178

Данные об эмиссии акций

Решение о выпуске акций восьмой эмиссии принято общим собранием акционеров 21 июня 1995 г. (протокол № 8).

Цель выпуска акций — расширение масштабов деятельности банка и возможностей оказания банковских услуг, привлечение и эффективное использование временно свободных средств граждан и предприятий.

Общий планируемый объем эмиссии составляет 90000000000 карбованцев (девяносто миллиардов крб.).

Акции восьмой эмиссии простые именные, номинальной стоимостью 2000 крб. (две тысячи крб.) каждая.

Количество простых именных акций — 45000000 штук (сорок пять миллионов) штук.

Срок начала подписки — 09 октября 1995 г.

Срок окончания подписки — 10 декабря 1995 г.

Преимущественным правом приобретения выпускаемых акций пользуются учредители, а затем акционеры.

Акционерам, которые оплатили акции, выдается сертификат на владение акциями одной серии «З» порядковыми номерами от 00000001 до 45000000.

Акционерами банка могут быть юридические и физические лица.

Новые физические лица, приобретающие акции банка в свободной продаже, оплачивают пакет акций на сумму не ниже 70 млн. крб.

Акционеры банка имеют право голоса на общих собраниях акционеров в зависимости от количества акций, собственниками которых они являются. Одна акция дает право одного голоса.

Акционеры также имеют право на участие в органах управления банком, на получение дивидендов, на приобретение ценных бумаг банка последующих выпусков на условиях, определенных решениями общих собраний акционеров, на получение части имущества банка, пропорционально стоимости акций при ликвидации банка, выйти из состава акционеров банка, получать информацию о деятельности банка.

Акции распространяются по номинальной стоимости без использования услуг организаций — торговцев ценными бумагами.

В случае, если подписка на акции превысит объявленный размер, собрание акционеров может принять решение о принятии или отказе данной подписки. При этом может быть принято решение и о сокращении запланированного срока подписки на акции.

Выплата дивидендов производится ежеквартально.

Количество именных акций — 7680000 штук, в том числе в собственности должностных лиц: директора и главного бухгалтера находится 570562 простые именные акции.

Факторы риска

Принимая решение о выпуске акций АКБ «Бизнесбанк», следует учитывать следующие факторы риска, влияющие на доходы по акциям банка:

общая нестабильность экономического положения в Украине;

изменение базового законодательства и налоговой политики в Украине.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ, «Голос України»

У Малигіна — лише двоє синів...

Чемпіонат країни з футболу. Вища ліга. 13-й тур. Волинь — Кривбас. 0:0. 2000. **Динамо — Зоря-МАЛС. 1:0.** 1500. Шевченко, 1. **Прикарпаття — Шахтар. 2:0.** 7000. 1:0 Русак, 23, 2:0 Русак, 47. **Таврія — Металург. 1:1. 1100. 0:1** Лучкевич, 30, 1:1 Волков, 45, з пенальті. **Карпати — Кремінь. 2:0.** 4200. 1:0 Сапуга, 36, 2:0 Колесник, 61. **Дніпро — Зірка-НІБАС. 3:1.** 4000. 0:1 Казаков, 5, 1:1 Скрипник, 31, 2:1 Нагірняк, 45, 3:1 Шаран, 70. **Торпедо — Чорноморець. 2:1.** 8000. 1:0 Смирнов, 1, 2:0 Вернидуб, 29, з пенальті, 2:1 Гусейнов, 57. **Нива (Тернопіль) — ЦСКА-Борисфен. 1:0.** 12.000. Яворський, 38. **СК Миколаїв — Нива (Вінниця). 2:0.** 6500. 1:0 Балацький, 33, у власні ворота, 2:0 Гузенко, 52.

	В	Н	П	М	О
Динамо	8	2	1	16-3	26
ЦСКА-Борисфен	7	4	2	23-9	25
Дніпро	7	2	4	23-10	23
Металург	7	2	3	19-11	23
Чорноморець	7	1	2	19-10	22
Карпати	6	3	4	19-13	21
Торпедо	6	2	5	13-15	20
Зірка-НІБАС	5	4	2	15-8	19
Прикарпаття	5	2	5	18-21	17
Нива Вц	5	1	7	15-17	16
Таврія	4	3	6	21-20	15
Нива Тр	5	0	7	17-19	15
Волинь	3	4	6	13-19	13
СК Миколаїв	3	4	6	13-25	13
Кривбас	3	3	7	10-19	12
Шахтар	3	2	6	16-18	11
Кремінь	3	2	8	8-21	11
Зоря-МАЛС	3	1	9	9-29	10

Якби того вечора Володимир Малигін — свого часу відмінний захисник, який виступав у складі луганської «Зорі», далекого тепер 1972 року виграла звання чемпіона СРСР, — був присутній на Республіканському стадіоні у Києві, то міг би дуже гордитися своїм старшим, 24-річним сином Юрієм. На жаль для луганського клубу, у Малигіна лише двоє синів (молодший поки що виступає за юнацьку команду). Якби було одинадцять, то «Зоря-МАЛС» не тільки б не плենталася у хвості турнірної таблиці, а й, можливо, спромоглася б здолати київське «Динамо», як за часів чемпіонства Малигіна-старшого.

А якщо серйозно, то чудово зіграв воротар гостей — син відомого футболіста, сам уже відмінний майстер. У першому таймі кияни мали велику територіальну перевагу і досить часто загрожували воротам гостей. Але тільки на перших секундах зустрічі їм удалася результативна атака. Після цього Юрій Малигін був непробивним. Траплялися моменти, коли він відбивав цілі серії ударів і здалеку, і впритул. Кілька разів витягував м'ячі з «дев'ятки».

— У цьому колі у нас позаду зустрічі з конкурентами, — сказав начальник команди «Динамо» (Київ) Микола Павлов. — От і доводиться виконувати найскладніше: настроювати хлопців на ігри з аутсайдерами. Хоча «Зоря-МАЛС» діяла досить грамотно і самовіддано. Тому й програла мінімально...

Чергова перемога вивела «Динамо» в одноосібні лідери чемпіонату. Адже в ті ж години в Тернополі ще один київський клуб — «ЦСКА-Борисфен» — програв.

На запитання: «Чи правда, що Федерація футболу України отримала рекомендації з УЄФА, зміст яких — перевести київське «Динамо» з вищої до першої ліги?» — М.Павлов відповів:

— Документи федерацією отримано. Однак їх зміст мені невідомий.

Журналісти поцікавилися у Миколи Петровича долею Віктора Леоненка, який давненько не виходив на футбольне поле.

— У Віктора сьогодні — день народження, — відповів, усміхнувшись, начальник команди, — хлопці збираються до нього з привітаннями. Вирушу з ними і я. Віктор уже залікував травми. Але за давні гріхи йому доведеться пограти за другу команду і в ній довести претензії на місце в «основі». А взагалі, такий гравець, як Леоненко, сьогодні дуже потрібний нашому колективу.

Цей тур був невдалим для «Чорноморця», котрий останнім часом потерпав від величезних навантажень, виступаючи одразу на два фронти — вдома та на євроарені.

Продовжує засмучувати прихильників «Шахтар». Мабуть, багато сил віддали гравці цієї команди в попередньому матчі вдома проти київського «Динамо». І через два дні вони знову вийшли на поєдинок в Івано-Франківську. Господарі були явно свіжіші, а форвард «Прикарпаття» Русак — в ударі. До речі, тепер у його активі сім м'ячів, і він разом з київським армійцем Гусиним ділить лідерство в суперечці бомбардирів.

Юрій ЩЕРБАК, журналіст

Киянка Наталія Бражникова — «міс-відповідність»

Цей вид спорту поєднує в собі і аеробіку, і акробатику, і боді-білдинг. Вірніше, все найкраще з них, те, що робить жінку граціозною і підтягнутою. У перекладі з англійської «фітнес» означає «відповідність». Відповідність спортивному та, разом з тим, жіночому тілу.

Кілька слів про правила змагань. Спортсменки виступають у двох зростових категоріях — до 163 см і вище. Переможниця визначається у результаті трьох раундів. Спочатку журі оцінює пропорції тіла учасниць, які з'являються «перед захопленою публікою» в окремих купальниках та туфлях на підборах. Дівчина не повинна мати вигляд культуристки, але й не така рельєфна, «рівна» фігура фотомоделі теж не дасть особливо високих оцінок.

Другий раунд — довільна танцювальна композиція (звертається увага на рухливість, розкріпаченість, гнучкість), а третій — фітнес-тест, де учасниці повинні «проявити інтелект».

У світі цей напрям існує з середини 50-х років. Українську фітнес-спілку було створено рік тому. Наші спортсменки вже брали участь у відкритій першості Києва, міжнародних змаганнях в Англії, були запрошені на турнір до Америки. Великою подією для представниць юного виду спорту став перший чемпіонат країни, який відбувся недавно у Києві і в якому виступили 28 учасниць з 6 областей. Абсолютну перемогу здобула вихованка столичного клубу «Міс-фітнес» 17-річна Наталія Бражникова, яка перемогла у суперфіналі свою землячку Юлю Осмоловську.

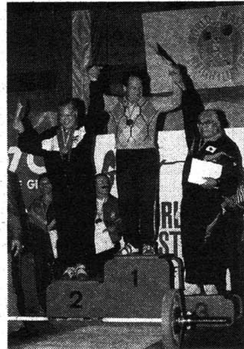
Слід зазначити, що киянки з честю підтримали реноме «найчарівніших та найпривабливіших», завоювавши переважну більшість нагород. Цікаво, що в «маленькій» категорії на перших трьох місцях розташувалися столичні дівчата абсолютно однакового зросту (160 см) — Наталія Бражникова, а також дві Оксани — Лебідь і Гопкало. У «високих дам» трійка призерів така: Юля Осмоловська, Оксана Пінчук (Київ), Ольга Колот (Севастополь).

Тягар спонсорів чемпіонату взяли на себе авіакомпанія «Люфтханза», фірми «Долмарт Україна», «Р.А.В.Україна», «Фітнес Фуд Ньютрісайн».

Микола РАТУШНЯК, суддя міжнародної категорії

Геркулесам вік — не перешкода

Багато приємних і щасливих хвилин приніс українському спортові виступ наших спортсменів на XI чемпіонаті світу з важкої атлетики серед чоловіків-ветеранів у Відні. Змагалися 554 спортсмени віком від 35 до 75 років, які представляли 37 країн. Збірна України дебютувала в цих змаганнях. Але виступила досить помітно, здобувши п'ять золотих медалей і встановивши низку світових рекордів.

Три рекорди — на рахунку маріупольця Віталія Данильченка (вага 54 кг). Такий показник і у Віктора Мельника з Тульчина. І якщо ці хлопці, можна сказати, ще юнаки (їм по 40 років), то рекорди Петра Базюченка — особливої ваги. Директор Кучаківської держптахофабрики, що на Київщині, кандидат економічних наук, майстер спорту Петро Максимович Базюченко своє 65-річчя відзначив трьома світовими рекордами та званням чемпіона у ваговій категорії (91 кг). Його результат — 205 кг (85 + 120).

Китаєць Хван Пінк Хонк та японець Іуто Хісата програли українцеві у двоборстві відповідно 72,5 та 77,5 кг.

Своє 70-річчя славнозвісний український важкоатлет і тренер Цезар Весловуцький також святкував у ранзі чемпіона світу серед ветеранів.

Ще одна золота медаль зі столиці Австрії вирушила до Харкова. Її виборов Геннадій Потепун (54 кг). Срібні нагороди на рахунку Анатолія Пархоменка з Мелітополя, Віктора Єфремова з Донецька, киян В'ячеслава Азарова та Бориса Жеребцова.

Отакий рясний урожай. І це тоді, як нашу державу представляли лише 14 атлетів. Для порівняння: Німеччина надіслала до Відня 154 спортсмени-ветерани! У командному заліку українська збірна посіла почесне шосте місце.

Хочеться, звичайно, назвати тих, хто коштами допоміг нашій збірній: СП «Аркон» (президент В.Вольфовський), «Інвестград» (генеральний директор Т.Ломакіна) — один з перших засновників Фонду Давида Рігерта, фірма «Айрон-Імпекс Україна», об'єднання «Селидіввугілля» (генеральний директор І.Морозов), Кучаківський ДППЗ (директор П.Базюченко), училище олімпійського резерву №2 (Харків).

Що чекає на ветеранів наступного року? Чемпіонат Європи відбудеться навесні в місті Хавіров (Чехія). А чемпіонат світу збираються провести з 2 по 8 вересня у Колінгвуді (Канада).

На знімку: на п'єдесталі пошани в центрі чемпіон Петро Базюченко, а по боках — Хван Пінк Хонк та Іуто Хісата — срібні та бронзовий призери.

Іван ОЗЕРЧУК, журналіст

А ТЕНІС ВИЖИВАЄ

Всі, мабуть, утомилися слухати про нинішні важкі часи в нашому спорті. Справді важко, але є чимало видів, в яких працюють ініціативні люди. Вони і змагання проводять, і про майстрів великих дбають, і про підростаюче покоління не забувають. Приємно, що в цьому списку значиться дуже популярний тепер теніс.

Нинішнього року національна збірна України, очолювана Андрієм Медведєвим, блискуче подолала єгипетський бар'єр у розіграші Кубка Девіса і вийшла до першої ліги цих найпрестижніших командних змагань. Улітку Київ і Донецьк успішно приймали чоловічі турніри серії «сателіт» (призовий фонд 25 тисяч доларів). Нам обіцяли, що наступного року вже повна серія «сателіт» пройде в нашій країні. Втрете Федерація тенісу України провела в Києві жіночий десятитисячник. А в найближчих планах — турнір з призовим фондом 50 тисяч доларів.

У федерації з'явилося чимало друзів. Серед них «Інфоспорт», «Фуджі-спорт», дніпропетровський «Приватбанк», італійська фірма «Лотто». Підготовлено до підписання угоду між ФТУ та СП «Утел», яке стане генеральним спонсором українського тенісу.

А в ці дні на кортах «Динамо» в Києві триває дитячий турнір. У неділю гратимуться фінали. Юні учасники, тренери, судді привітають з днем народження президента Федерації тенісу України Германа Беньямінова. У тому, що виживає цей популярний вид спорту на українських теренах, велика заслуга саме цієї симпатичної, життєрадісної людини. З днем народження, Германе Федоровичу!

На знімку: президент ФТУ Герман Беньямінов.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Сабоніс зірвав куш

Арвідас Сабоніс підписав контракт з американським баскетбольним клубом «Портланд Трейл Блейзерс». Згідно з контрактом, він зароблятиме 4 мільйони доларів США за рік. Договір діє не менше трьох років. Контракт Сабоніса — найбільший в історії литовського спорту. Крім того, литовський баскетболіст уперше став повноправним членом НБА.

Як заявив його агент Артуро Ортега, Сабоніс приїхав до Америки не заради грошей. У Європі йому пропонували суму ще більшу, ніж тут. Він хоче довести, що може грати в НБА.

Сергій МЕЛЬНИЧУК, «Голос України»

Журналісти демонструють клас

На Рівненщині завершились міжнародні автомобільні змагання журналістів «Осінь-95», де вправність за кермом демонстрували 24 екіпажі з різних областей України, Ізраїлю, Польщі та Росії. Найчисельнішою була команда Києва та області, яку представляли журналісти Національної телекомпанії, автомобільного журналу «Сигнал», газет «Вечірній Київ», «Автопрофі», «Киевские ведомости», «Деловар».

Президент Автомобільного клубу журналістів України Степан Родич повідомив нашому кореспонденту, що перемогу в класі автомобілів з об'ємом двигуна до 1100 $см^3$ виборов заступник головного редактора журналу «Сигнал» Олексій Ліканов, до 1300 $см^3$ — головний редактор газети «Вісник Переяславщини» Анатолій Розсоха, до 1600 $см^3$ — журналіст рівненської телекомпанії «10-й канал» Дмитро Тарасюк, які були лідерами й під час «Весни-95». Польський радіожурналіст Януш Марнічак з Гданська здобув першість у класі машин об'ємом двигуна понад 1600 $см^3$. Він, до речі, святкував перемогу і в неофіційному особистому заліку.

Переможці й призери цих представницьких змагань журналістів нагороджені кришталевими кубками та цінними призами, встановленими організаторами «Осені-95» та спонсорами. КрАЗ, приміром, виділив переможцям автомобільні причепи до легковиків.

Рівне.

Жарт номера

● *Ми зробили все, що могли, останнє пропили інші.*

Олександр ПЕРЛЮК.

НЕПЕРЕДБАЧЕНА СИТУАЦІЯ

Чоловіка Пріська лає
Й межи плечі б'є.
— Чи ти клепку якусь маєш,
А чи совість є?
То ж дубовим ще ніколи
Отаким не був.
— Вибачай, — сказав Микола, —
Справді перегнув.
Три чарчини випив всього
За столом в саду,
Звісно, і за молодого
І за молоду.
Доки з кумом говорили
Про свої діла,
Наречена народила
Хлопця для Павла.
А тоді за маму й тата,
Як завжди велось,
Швидко випити чарчину
Знову довелось.
То ж не лай, колюче зілля,
Досить сварки й кпин,
Бо пішов я на весілля,
А прийшов з хрестин.

ПСУЄ РЕКЛАМУ

З роботи зняли повариху,
І гореньком її й біда.
Завіщо таке ото лихо?
А просто за те, що худа.
Завідувач в двері не влізе,
Шеф-повар ваги додає,
І тільки таранька та Ліза
Їдальні рекламу псує.

Леонід КУЛІШ-ЗІНЬКІВ.

Дорогуша

Головний редактор товстого літературно-художнього журналу гидливо взяв пухтенькими пальцями рукопис, важко зітхнув і почав читати:

«В цеху стояла страшенна спека. Клавдія Степанівна розстебнула верхній гудзик халата...

— Що?.. — редактор рішуче відсунув від себе рукопис.

— Що? — не зрозумів Сидорчук.

— Порнографію не друкуємо!

— Дозвольте, де порнографія, яка порнографія?

«Клавдія Степанівна розстебнула верхній гудзик халата...»

— Ну то й що?

— Не морочте мені голову. Якщо з першого абзацу ваша героїня починає роздягатися...

— Але... але... в цеху ж стояла страшенна спека! До того ж там працюють самі жінки.

— Це не виправдання!

— Товаришу редактор, люб'язний, я вас благаю, прочитайте ще трішечки, ще один абзацик і ви зрозумієте, що ніякою порнографією тут і не пахне. Є чисте, як перший сніг, взаємне кохання закрійниці Клавдії Степанівни та слюсаря по ремонту технологічного обладнання Федора Григоровича.

— Не буду читати, забирайтеся геть!

Сидорчук встав зі стільця і поплентався до дверей. Перед виходом він повернувся, пробелькотів: «до побачення» і раптом завмер:

— Гаразд, товаришу редакторе, а чому тоді у вас розстебнутий верхній гудзик на сорочці, ви що — також мене спокушаєте?!

— Ви при своєму розумі? А ну — геть з очей!

— Як це геть! — очі Сидорчука налилися кров'ю, як у племінного бичка, який побачив свіженьку корівку. — Ви мене самі спокусили, я не винен... А ну роздягайтеся, дорогушо!..

Олександр ПЕРЛЮК.

Зарплата депутата

«СТРАХ-пост». Як стало відомо з конфіденційних джерел, у парламентських комітетах і комісіях триває обговорення законопроекту, який встановлює розмір депутатської зарплати на рівні, що забезпечує прожитковий мінімум.

Як для себе

«ВУМЕН ТЕЛЕГРАФ». Скидається на те, що найближчим часом наші міста заполонить хвиля туристів з далекого зарубіжжя. Туристична фірма «ТУДИ-СЮДИ» вийшла переможцем у боротьбі з конкурентами від західного курортного бізнесу, запропонувавши заможним іноземцям двотижневий «тур виживання». Катання в міському транспорті в години пік, обіди в благодійних їдальнях, стояння в триденних чергах, ночівля в комуналках та інші розваги чекають на наших гостей. І хоча вартість такої подорожі дещо вища від вартості тримісячного відпочинку на Гавайях, від бажаючих відбою нема, стверджують «тудисюдиївці».

Кришталевий трамвай у одеситів

«ІНФО-спорт». Перші міжнародні змагання з трамвайних гонів завершилися вчора в Одесі. Випередити всіх своїх суперників зумів одеський водій трамвая З.Є. Млях, що дало змогу господарям стати переможцями і в командному заліку.

Юрій АЗАНОВ.

Пародія

Самов'язень

Лихого звіра слави і огуди,
Немов потвору,
за ланцюг веду.

Олексій ДОВГИЙ.

До перукарні заросла стежина,
Отак і я, нестрижений, заріс.
Буйненько квітне на щоках
щетина, —
Що хоч у ліс, на дерево залізь.
Мені пора піти у партизани,
Пускати ешелони під укіс,
Бо голос внутрішній
завив Тарзаном:
— Тебе чекає
мій дрімучий ліс!..
А друге «я» туди чомусь
не хоче:
До затишку міського приросло.
Тож я себе, звірюку,
серед ночі
За ланцюжок веду кудись,
в село.
Привів себе, а селюки —
урозтіч.
Я не знайшов такого коваля,
Який би глянув у звірині очі
І ланцюги скоріш перепиляв.
Бреду у ліс, в ланцюг закутий,
Думки шугають, мов шнурки:
— Ех, під укіс
когось пустити б круто,
Але біжать самі порожняки...

Володимир СЕМЕНО.

Полтава.

КУДИ ЙДЕМО?

Раніше були директиви: ідемо туди-то і так-то. І ми йшли залізними лавами, дружно-натискуючи на ліву ногу, затоптуючи все на своєму шляху і всіх, хто хоч трохи вагався. А як же інакше? Попереду була велика мета: світле майбутнє.

Прийшли. Запалили цигарки. Хотіли перепочити.

— Ні, — кажуть. — Вставайте, гнані і голодні, на нас чекає розвинуте світле майбутнє.

Розвинуте — це краще ніж просто світле і ми пішли знову, ковтаючи на ходу самогон і заїдаючи нітратами. Але пішли не всі. Деякі відщепенці проміняли розвинуте світле на сонячну Мордовію. Наївні люди. Вони й гадки не мали, що в Мордовії на них чекає те ж саме світло. Щоправда — в клітинку.

Так ми дійшли до ручки. Натиснули на ручку — відкрилися двері. А за дверима — сяючі висоти. Вірніше, їх перша фаза. Це хоч і не триста вісімдесят вольтів, але стало трясти. Трясло так, що почався броунівський рух. Та куди там тому Броуну! Він би жахнувся, побачивши таке під мікроскопом.

Душа, як і раніше, хотіла світлого майбутнього, але вже сьогодні. Кожний розумів його по-своєму. Тому тіло, роз'їдене корупцією і іншими супутними болячками, рвалося на шматки. Бо не було директив. Ті, що спускали директиви, самі спустилися із сяючих висот. Нова влада ще не усвідомила, що вона — влада, або розуміє, що влада — не вона. Тому тупцює на місці. Чи просто не знає куди йти.

Один кричить:

— Повернемося назад і почнемо все спочатку!

Чи може студент повернутися до першого класу? Може. Учителем і вождем.

Другого хлібом не годуй, а дай пожити в дикому капіталізмі. Бо дикун. Бо джунглі.

Третій хоче в благородний капіталізм. Цивілізований. Ви бачили цивілізацію в джунглях? Побачите. Коли на перехресті джунглів стане танк. З бетеером.

Четвертий — роздвоївся. Хоче ще попрацювати у світлому минулому, а зарплату отримувати за океаном.

П'ятий так і залишився відщепенцем. Після невдалої орієнтації на сонячну Мордовію став орієнтуватися на Європу. Західну.

«А Європа, та курва стара, посміхатися буде здалік...» пише відомий поет. Чому «здалік»? Та тому, що зблизька ми їй не потрібні. В Європу треба вввіратися. Силою. Розуму. А у нас ні розуму, ні честі, ні совісті. А були ж! Принаймні нам так здавалося.

Другий, не менш відомий поет взагалі нікуди не хоче йти. Він стомився і «з комунізму повертається додому». Ну, повернувся. А вдома — соціалізм. Монархічний. В особі голови колгоспу.

Так куди ж нам все-таки іти? Звісно куди. У нову епоху. Бажано всім разом. Всією Україною. Колись, щоб наступила нова епоха, вимерли динозаври. Домовилися і вимерли. Ми — динозаври. А так хочеться, щоб навколо були люди.

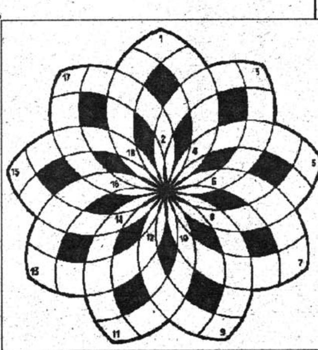
Анатолій ДЯДЮН.

Кросворд «Жарт»

За годинниковою стрілкою: 1. Майже те саме, що й дишло. 2. Промисел-шантаж. 3. Те, що напускають в очі або в мізки. 4. Скорочений Симон, котрий писався навпаки. 5. Той, у кого часом позичають очі. 6. Кривавий тиран-імператор, котрий вважав себе за великого артиста. 7. Всім невдоволений, на все скаржиться. 8. Бульбенко. 9. Читай зліва направо чи навпаки — все одно стихія Ноєвих часів. 10. Його ізолювали, у скло запаяли, а він своєї — емісує, щоправда, не гроші, а електрони. 11. Естрадний Левко. 12. Він викрав собі чужу дружину-красуню, а Троя розплачувалася життям. 13. Те, з чим позичають гроші. 14. Голосова ознака стилю роботи багатьох керівників. 15. Хоч як петляй, хоч як хитруй — вона наздожене, зважить кожен крок і воздасть за все. 16. Переступи його і можеш вважатися «запорожцем». 17. Жив до нашої ери, а його громовий сміх чути досі. 18. Нам би такої твердості й чистоти, як у цього мінералу.

Відповіді до кросворда, надрукованого 30 вересня

1. Андрій. 2. Андерс. 3. Гайдук. 4. Каприз. 5. Авеста. 6. Овідій. 7. Бернар. 8. Бейсик. 9. Іронія. 10. Оранта. 11. Корсак. 12. Ковнір. 13. Чебрик. 14. Версія. 15. Лемнос. 16. Петрик. 17. Сімеїз. 18. Пікнік.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України. Видавець — Президія Верховної Ради України. 252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ **ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.**
♦ **Рукописів не повертаємо.**
♦ **Листування з читачами — тільки на сторінках газети.**

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 359352.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311190.